

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani, a treia-ora 10 bani: și timbru de 60 bani

La mormântul lui Iancu.

Veniți Românilor de pretutindenea și vă închinați la locul, ce vi-l înfățișează chipul de alături! El este *cimăterul dela Tebea*, în care se păstrează amintirea celor mai mari viteji și martiri românești, *Horia și Iancu*.

Cine dintre noi n'a auzit despre *Goronul lui Horia*, acel arbore falnic, care în Ardeal nu are seamăn, cum neasemuit în vitejie și curagiu a fost odinioară Horia? Și cine nu știe, că lângă acest *Goron* doarme somnul vecinic marele nostru *Avram Iancu*, în pieptul căruia a bătut cea mai vitează și nobilă inimă românească?

Da, călcând pe acest loc sau văzându-i icoana, trebuie să ne închinăm și să ne descoperim capetele, căci înaintea ochilor noștri sufletești se ivesc mărețele figuri ale trecutului nostru, *Horia și Iancu*, eroii și martirii libertății, nobili la suflet, mari la fapte și mari în suferințe!

Horia și Iancu lângă olaltă! Ce minunată întocmire a lucrurilor. Marele Iancu își află odihna de veci la umbra unui *goron*, sub care cu un veac mai înainte Horia făcea planuri de-a elibera poporul român din jugul unguresc. Nicăiri în Ardeal nu ar fi fost un loc mai potrivit pentru mormântul lui Iancu. În adevăr *Goronul lui Horia* este străjerul mormântului lui Iancu.

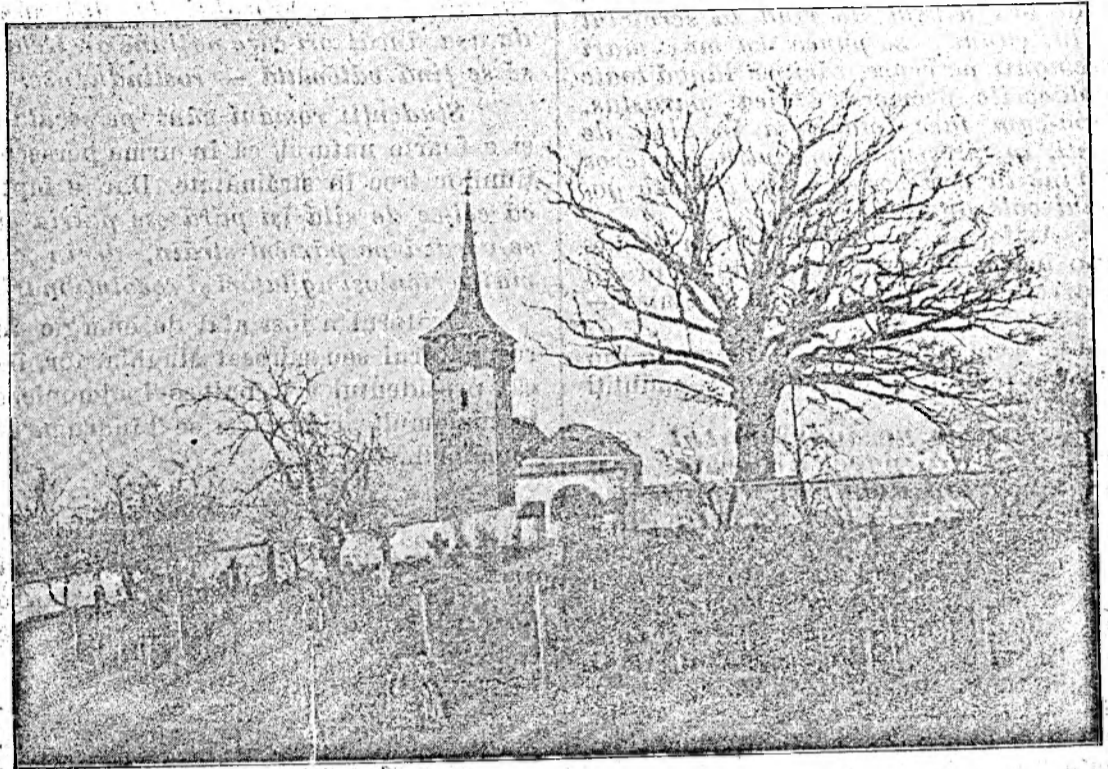
Goronul lui Horia, care în ilustrație se vede la dreapta, a fost și pe vremea lui Horia tot așa, căci el e bătrân, plantat pe vremea când Ardealul era cucerit de Turci.

Frumosul nume însă și-l are de acolo, că sub el ținea Horia sfătuirii cu soții sei și se mai spune, că la rădăcina lui ar fi îngropată o mână de-a lui Horia. O tainică legătură a fost între acest falnic arbore și între inimosul viteaz Horia, ear' acest loc s'a ridicat la o și mai mare însemnătate fiind înmormântat aici Iancu. Mormântul se află între *goron* și biserică.

În ilustrație se vede chipul vechei biserici, așa cum a fost ea la înmormântarea lui Iancu. În locul ei, cum știm, se află azi altă biserică, nouă și frumoasă.

Mormântul lui Iancu e încunjurat cu grilaj de lași și la cap are o cruce simplă, făcută în pripă după înmormântare.

În locul acesteia voit-am noi Românilor să ridicăm o altă piatră de mormânt, vrednică de numele și pomenirea lui Iancu, dar' dușmanii nu vor să ne lase. Spre acest scop adunat-am un

CIMITERUL DIN TEBEA.

fond modest de bani, dar' dușmanii vor să ni-l iee. Mai mult! În mânia lor, că nu pot stărpi din inimile noastre pomenirea lui Iancu, ei se arată atât de nemernici, încât îl hulesc și calomniază, cum a făcut de curând procurorul *Lazar* la tribunalul din Alba-Iulia.

Cetitorii *Foaiiei Poporului* știu întâmplarea aceasta și știu cum s'a ridicat tinerimea noastră și bărbații noștri contra la această vătămăre. Lupta curge și acum. Causa e la ministru și s'a făcut vorbă despre ea și în delegațiuni, în Viena. A adus-o înainte vrednicul deputat *Schneider*, prieten al Românilor. E vorba că procurorul *Lazar* să fie îndrumat cum se cuvine pentru ocară ce a spus.

În toiul acestei lupte a fost frumos și înălțător de inimi faptul când o deputație de trei, tineri universitari, mergând anume la Tebea, au încununat mormântul lui *Iancu*, în fața poporului și între vorbiri și cântarea imnului *»Deșteaptă-te Române»*, după-cum am vestit atunci.

Vrednicii tineri au făcut pe placul tuturor Românilor și pare că cu un glas puternic au strigat: *»Veniți Români de pretutindenea și vă închinați la mormântul lui Iancu!»*

Am presupus că sbirii și aici își vor întinde ghiarele și în adevăr s'a întâmplat, că cu mâni sacrilege au răpit cununa pusă pe mormânt și în urmă dusă în biserică. Sub stăpânirea maghiară nici cununile morților nu sunt scutite de ghiarele și de brutalitățile gendarmilor.

Eată ce ne scrie un cetățean din Baia-de-Criș despre revoltătorul atentat al gendarmilor:

Confiscarea cununei lui Iancu.

Concedeti-mi se mă grăbesc a vă face cunoscută soarta cununei, care delegații studenților din Cluj: *Coriolan Steer*, *Ioan Scurtu* și *George Novacovici* au pus-o pe crucea eroului nostru *Avram Iancu*, în cimiterul din Tebea, lângă biserica monumentală și sub *goronul »Horia»*, Duminecă, în 12/24 Decembrie a. c.

Fac aceasta în credința, că des cercatul nostru paroh *Ioan Jurca*, de acolo, care a mai fost persecuat pentru nu știu ce proclamațiuni din *Turin*, făcându-i-se prin un procuror din Pesta anume trimis cercetare de casă și și de altfel e om veteran acum, nu va grăbi cu istoricul celor întâmplate.

Tinerii noștri amintiți în ziua amintită mai sus s'au prezentat pe la sfârșitul sfinteii liturgii în biserica din Tebea, s'au recomandat parochului bătrân *Ioan Tisu*, care era de rînd la biserică, fiind celalalt, *Ioan Jurca*, în comuna *Caraciu*, unde administrează. La sfârșitul liturgiei, după-ce a ținut unul dintre ei o vorbire scurtă, au eșit afară din biserică, s'au dus la mormântul *Iancului*, carele e aproape, 9 pași de ușa bisericii, și au pus pe cruce, la capul lui o cunună verde frumoasă, cu pantlică *trei-colori românești*, acoperită cu un fachiol negru de jale. Rostind câteva cuvinte, au cântat 3 strofe din *»Deșteaptă-te Române»*, și rugând pe cei de față a face cunoscută soarta acestei cunune, au plecat spre *Baia-de-Criș*. Unde se vor fi dus? nu știu.

În ziua de Crăciun auzind notarul din Tebea despre decurgerea lucrului, a chemat pe crîsnicul și l-a întrebat de-

spre această afacere. Acesta neștiind nimic, fiindcă și așa era ocupat cu afaceri în biserică a răspuns, că nu știe. Duminică, în 26 Dec. n., a doua zi de Crăciun, a chemat pe parochul *Ioan Tisu*, pe învățătorul *Romul Jurca* și vre-o câțiva cantori, cari au fost de present și pe unul câte unul i-a ascultat la protocol, învinovățind pe învățătorul *de ce n'a făcut arătare?*

Intra 28 Decemvrie, ieri, *patrula de gendarmi* a trimis după parochul *Ioan Jurca*, președintele comitetului parochial, l-a chemat la primarul și l-a provocat să dea cheia bisericii și să predea cununa, care se afla în altarul bisericii. După mai multe întrebări puse părintelui *Jurca*, care fără teamă le-a spus, că de era dînsul de rînd la serviciul divin, cununa se pune cu mai mari ceremonii pe cruce, căci pe lângă toate neplăcerile premerse slujea parastas, după-cum face totdeauna în ziua de Paști, în prezența poporului numeros ce vine la petrecerile ce se țin sub goronul colosal al lui *Horia*.

Astfel au luat cununa și au pachetat-o în scutul cu care au adus-o bravii nostri studenți și o au dus la *Baia-de-Criș*.

Li-s'a spus, că *contiscă* (ia) cununa din motiv, că unul dintre studenții amintiți ar fi zis:

„Jurăm pe mormântul tău, Iancule, că pace nu vom avea, pînă-ce vom dobândi drepturile noastre egal cu celelalte națiuni“.

Crezînd onorabila redacțiune, că prin aceasta fac un serviciu bravilor nostri studenți, când le arăt, cum ei au poftit, ce soarte a avut cununa depusă pe mormântul eroului nostru *Avram Iancu*, mă rog a-mi da această arătare în mult stimata noastră foaie cu posibilă urgență.

Baia-de-Criș, Mercuri după Crăciun, 29 Decemvrie 1899. **Un Român.**

Causa română în delegațiuni. În ședința de Luni, 15 l. c. a delegațiunii austriace a luat cuvîntul dl delegat *E. Schneider*, și a rostit o frumoasă vorbire în favorul naționalităților nemaghiare din Ungaria, îndeosebi în favorul **Românilor**. Oratorul a spus, că a primit numeroase scrisori dela Români din Ungaria, în cari acestia se plîng de *asupririle ce trebuie să le îndure din partea Maghiarilor*. O astfel de procedură față de Români, **poate apoi să înstrăineze regatul român de că-**

tră monarhia noastră, și de simpatiile Românilor din regat monarhia noastră are mare trebuință.

Oratorul comunică faptul cuprins în scrisorile ce le primește dela Români din Ungaria, că regimentele române au fost totdeauna curajoase și cu credință către „**Împăratul**“.

E întrebare însă, că *dispoziția aceasta va dura și mai departe printre Români, dacă vor fi asupriți fără cruțare din partea Maghiarilor.*

Dl *Schneider* discută pe larg **afacerea Iancu** și constată, că *nesocotitele cuvinte ale procurorului de stat sînt de așa, încât ori-care națiune ar trebui să se țină vătămătă — rostindu-i-se.*

Studenții români sînt persecutați și e foarte natural, că în urma persecuțiilor trec în străinătate. Dar' e fapt, că cei-ce de silă își părăsesc patria și se așează pe pămînt străin, devin cei mai periculoși agitatori și revoluționari.

Oratorul a fost atât de energie în rechizitorul seu adresat Maghiarilor, încât *presidentul a trebuit să-l admonieze în mai multe rînduri și să-l îndrume să rămână la obiect.*

Autonomia Transilvaniei. *La Paris, a apărut, în editura Rouseau o broșură intitulată „L'Autonomie de la Transilvanie“.*

Broșura se datorește tinărului și zelosului naționalist, dl Ioan T. Ghica.

Despre aceasta broșură scriem și la întîmplările de peste săptămână.

Epsicopul Majláth din Alba-Iulia zilele trecute a ținut în *Cluj* *confatuire asupra mijloacelor ce ar fi de luat întru combaterea socialismului.*

De Anul Nou. Cu ocazia zilei de Anul-Nou, M. Sa Regele *Carol* a adresat armatei române următorul ordin de zi: *»Ostași! La începutul fiecărui an gândul meu spre voi se îndreptează, și cu adîncă mulțumire constat, că sacrificiile făcute de țeară pentru armată nu sînt zădarnice.*

Sentimentul de datorie și de onoare ce neconținut vă însuflețește, este o vie dovadă de spiritul vostru de disciplină, spirit ce doresc să-l păstrați și de aici înainte neschimbat, ca o sfîntă moștenire. Țeara se razimă pe bărbăția fiilor sei, de aceea dînsa împreună cu Mine vă primim cu mîndrie și încredere. Vă urez ani mulți și fericiți. Dat în *București*, la 1 Ianuarie 1900.

Carol.

Scoalele din Brașov. *Semi-oficiosul „Kel. Ért“ are știre, că sînt terminate pertractările diplomatice purtate în chestia rentelor datorite bisericilor române din Brașov, și că între guvernul român și cel maghiar s'a legat o învoială, cuprinsă în următoarele patru puncte: 1. Guvernul român depune la cassa centrală a statului ungar o anumită sumă de bani, ale cărei interese vor forma pe viitor rentele ce se compet bisericii gr.-or. române dela Sfîntul Nicolae din Brașov. Suma ce se va depune, va fi precisată mai târziu. 2. Rentele e îndreptățit numai **presidentul aflător în funcție** al comitetului parochial din Brașov să le iee în primire. 3. Statul maghiar recunoaște pentru totdeauna că **rentele acestea compet exclusiv bisericii din Brașov și va respecta totdeauna învoiala legată cu guvernul român.** 4. Biserica din Brașov își rezervă dreptul de a pretinde întregul capital în cazul când guvernul maghiar nu va respecta această transacție. **Mijlocitorul legărei acestei învoiei a fost ministrul de externe contele Goluchowski.***

Barbaria dela Gliciova.

Nu ni-a fost dat ca sf. sărbători ale Nașterii Dlui Isus Christos să le sărbăm în pace și cu bunăvoință. — A trebuit să fie scaldate în sânge aceste zile de bucurie. Bravul țeran *Luca Drinov* a fost străpuns cu sulița din partea sergentului de gendarmi din stațiunea *Balinș*, tocmai a doua zi de Crăciun seara.

Eată pe scurt istoricul acestei întîmplări triste: Fiul sus amintitului țe-

FOITA.

Cîntecul cășlegilor.

— Din popor. —

Câte sărbători pe lume
Nu-s ca Crăciunul de bune,
De bune și de frumoase
Și de veseloase,
Sân-Văsîiu și Bobotează
Tot după Crăciun urmează,
Sărbători frumoase
Și de veselie-alese,
Cu ele vin cășlegile
Să mărită fetele,
Umblă peștorii,
Să'nsoară ficiorii,
Cine-a făcut cășlegi scurte
Zile multe să nu guste,
Că nu bine a tocmit
Rău a socotit.
Când abia trecea Crăciunu
S'apropie fariseu,
Vine vameșul,

Strică tot versul,
Fetele ficiori așteaptă
Dar' ei pînă se deșteaptă
Trece cărnileaga,
A trecut și șaga....
Și pe popi sînt clevetiri
Că fac puține vestiri,
Nu țin lege bună.
Măcar popii încă-ar vrea
Să le umble secerea,
Pentru cununie
Să-și iee simbricie....
Stau fetele supărate
Când rămân nemăritate.
Săptămîna albă
Nu li de nici o treabă,
Și părinții se-ngrijesc
Că fetele amorteșc
Și nice nu mai vorbesc
Numai morăesc.
Vai și de voi, ușilor,
Că mânia fetelor
Pe voi vă lovește,
Tare vă trîntește;

N'aveți voi odihnă-odată
Când fata-i nemăritată....
Dar' fata s'a măritat,
Tata este socru mare
Și mama ginere are,
Săriți oameni la jucare
Că nu-i aici comandare,
Ci e voe bună
La toți dimpreună.
Veniți toți ca să jucăm
Cei chemați și căți sîntem,
Trage, trage, mîi Țigane,
Că-i bea vin și-i mîncă carne!
Vasad.
Emiliu Pop,
Învățător.

Poesii populare.

Culese de *Mitrofan Cosgarea*, pedagog.
Iubește mîndro iubește
Dar' bine te socotește,
Nu iubi pe ori-și-cine
Să-ți faci neamul de rușine,
Ci iubește om frumos
Să-ți fie neamul fîlos.

ran fiind în prepus că ar fi înstrăinat niște saci goli încă de pe timpul treeratu-lui, dela proprietarul mare de pământ (spăie), a doua zi de Crăciun (nu și-au găsit altă zi! Red.) a fost deținut de cătră gendarmi, după-ce mai nainte au căutat prin casă, prin pod, în paturi, în grajd etc. — după furătură.

Numai cotarca de cucuruz și hambarul de grâu au rămas neroscitate, din cauză că erau încuiate și cheile erau la tatăl seu; — dar' și pe acestea le-au pecetluit.

Deși nu au aflat nimic compromițitor pentru copil, totuși l-au escortat la casa comunală, și aici l-au pus să stea cu capul spre părete. În pozițiunea asta fiind îl găsește tatăl seu, care tocmai venia cu judele comunal. Văzându-și tatăl pe fiul seu cu capul spre părete, îl strigă numai decât să se întoarcă. Dar' copilul, știind cu cine are de lucru de frică n'a cutezat să-și clătească capul. Atunci tatăl seu a strigat mai tare să se întoarcă să vorbească cu el, că el l-a făcut și crescut.

Nici n'a sfârșit bine vorba și și **cade mort strâpuns fiind de baionetă.**

Este fapt constat, că omul acesta n'a avut nimic cu gendarmii și nici nu i-a vătămăat cu nimic pe gendarmi. A voit să afle că ce a făcut copilul lui de l-au deținut și l-au pus cu capul spre părete. Aceasta a fost în drept să o pretindă și nu numai dela fiul lui, ci chiar dela gendarmi.

Este știut mai departe, că gendarmii nu de flori de măr îl vor fi pus pe copil cu capul în părete, — ci ca prin bătaii și torturi să-l facă să mărturisească ceea-ce n'a făcut.

Ni-s încă în proaspătă memorie torturile mai multor frunțași din *Remetea-Lunca* din partea gendarmilor în scopul de-a mărturisi, că ei au atentat la vieața notarului Gyermek Milán.

Nu știm ce va fi constat comisiunea esmisă la fața locului; — în tot cazul ar trebui să se facă dreptate nenorocitei familii, care a căzut jertfă barbariei gendarmerești.

De peste săptămână.

Freceș Ungurilor.

Cătră sfârșitul săptămânei ce trecu, deputatul neamț Lemisch a ținut în delegațiunii (dieta împărăției) o vorbire, în care a arătat, că dacă împărăția are greutăți simțite și în afară ca și în lăuntru, o mare parte de vină cade pe Un-

guri, care sînt atât de... Unguri cu poarele nemaghiare, de unde vine apoi, necazul țerilor vecine cari au frați în țeara noastră.

»Dar' să nădăjduim, a zis deputatul austriac, că credința înălțată a poarelor nemaghiare, în monarhie, va avè de urmare, că ele vor ajunge la conștiință (trezire) națională deplină, și atunci va fi bătut ciasul din urmă al politiceii din lăuntru ungurești!

Ungurii înghit gălușca și nu prea sbiară, — dar' noi ar trebui să vedem tot mai limpede, ce așteaptă și lumea străină dela noi: să ne îmbărbătăm noi naționalitățile, căci și ei ar dori să vadă odată capăt îngâmfarei nebune ungurești!

În străinătate

Lumea franceză, ca și cea nefranceză care știe franțozește, are earăși prilej a pute ceti un mănunchiu de adevăruri spuse verde și cu temei asupra stărilor din Ungaria.

Zelosul tiner naționalist Ioan T. Ghica a scris și a tipărit o carte asupra »Neatîrnării Ardealului« (»Autonomia Transilvaniei«), în care arată cât drept au Ardelenii a cere neatîrnarea Ardealului, cum au Cehii neatîrnarea lor în Austria, și Polonii și Croații și alții, și ce mare nedreptate ni-s'a făcut când ni-s'a răpit cu puterea la 1848 și 1867 de cătră Unguri această neatîrnare.

În Austria.

Austria e earăși cât cu guvern, cât fără.

De când Cehii deteră trântea lui Clary, doi bărbați se sfarmă să înjghebe un ministeriu nou, și amândoi simt de ce lucru greu s'au apucat. Pentru a mulcomi pe Cehi însă, fiecare din ei vreau să iee în ministeriu și câte un Ceh.

Cehii nu-s față de Nemți mai mulți ca noi Românii față de Unguri.

Dar' când oare vom ajunge și noi a sili pe Unguri să iee și câte un ministru român în guvern?..

În foile străine.

Numele de Român face earăși drum prin foile străine. Foaia partidului creștin din Viena, »Deutsches Volksblatt« a primit săptămâna trecută un articol mai lung dela dl Dr. Ales. Vaida-Voevod, pe care ziarul mare german, declară că *cu plăcere* îl publică. Ear' în articol e arătată toată întemplantarea cu pricina Iancu și e trasă o săpuneală zdravănă apăsătorilor și prigonitorilor nostri nărozi.

SCRISORI.

Fapte frumoase.

Agnita, la 29 Decemvrie 1899.

În seara de ajunul Nașterii Domnului am avut earăși ocaziunea a ne bucura de ostenelile și jertfele neobositului nostru învățător *Ioan Paicu*, care le aduce neconținut atât pentru lumina elevilor d-lui și pentru a noastră a tuturor. E vorba de a doua serată literară, despre care ați dat veste în nrul trecut. În preseara zilei de Crăciun pe la 7^{1/2} ore, sala de învățământ a școlii era înțesată de public.

În curând pași pe scenă (pentru-că era făcută ca o bină) dl învățător Paicu și începând cu cuvintele »Mărire întru cei de sus etc. etc.«, vorbește despre raiu și om, ne arată decadența de mai târziu a întregului neam omenesc, că tocmai când mai greu băntuia putregaiul imoralității între oameni: a trimis D-zeu pe Fiul seu Isus Christos în lume, care a răscumpărat neamul omenesc din mâinile diavolului. Trecând la starea actuală, sbiciește fără cruțare imoralitatea, nepriceperea și nepăsarea ce s'a ivit ici-colea prin straturile poporului român.

În fine roagă pe D-zeul devenit om, a trimite între oameni »pace« și »bunăvoire«.

Urmează producțiunea »Nașterii lui Christos«, o piesă în 4 acte, predată minunat de copii și copile de școală. În rîndul al treilea vine flăcăul C. Radu, îmbrăcat în o mantie călugărească cu barbă albă și schiop, să suie pe bină și cetește un articol publicat oare-când în o foaie, »Moș Crăciun«. Bine a fost cetită și cu viu interes ascultată.

Ca să insir apoi numele tuturor colindelor, cântărilor și declamărilor privitoare la Nașterea lui Christos, e de prisos; ci cred a fi de ajuns amintind, că au urmat cu astfel de declamări etc. vre-o 15 elevi și eleve și apoi vre-o alți 40 elevi și eleve au declamat alte declamări cu privire la alte învățături, chiar și cei din anul acesta de școală

Poartă mândro ce-i purta
Numai nu te mărita,
Poartă fir de tulipan
Și mă mai așteaptă-un an.

Auzit-am, auzit,
Că se sucesc mori în vînt
Macină numai urît.
Eu să știu c'a fi așa
M'aș duce și eu la ea,
Pe urît l-aș măcina
Mai mărunt ca făina,
Și mândruței 'i-l-aș da
Ca să-i treacă dragostea.

Foaie verde tămăioasă
Mult îi mintea fetei proastă,
De vine unul și-o cere
Ea iute zice c'oi mere,
Nu vede sări-i ar ochii
Că n'are cu ce trăi.

Haida mândro după mine
Că cu mine-i trăi bine,

Că eu sînt o gazdă bună
N'am mîncat de-o săptămână,
Și eu sînt o gazdă mare
Am o pipă și-o căldare,
Numai fund și toartă n'are;
Lapte dulce nu 'ți-oi da
Să te bolnăvești cumva,
Boii nu te vor împunge
Nici vacile nu li-i mulge,
Pe cai nu-i merge călare
Să te-arunce oare-care,
Saci la moară n'o să duci
De nu-ți trebuie să mînci,
Rațe, găște n'or oua,
Nici scoafele n'or făta,
În frig nu te voiu culca
Că-i durmî tu dacă-i vrea,
Mai am mândro și coșare
Cu cucuruz și hambare,
Șapte coșuri de bucate
Patru-s rupte și trei sparte,
Trei coșuri cu grâu frumos,
Întoarse cu gura-n jos,
Patru sînt cu cucuruz

Întoarse cu fundu-n sus,
Prin pod poți merge desculță
Nu vei călca pe grăunță,
Poți merge făr' de lumină
Nu te lovești de slănină,
Poți merge cu ochii scoși
Nu te lupți cu cărtaboși,
Du-te cu ochii legați
Nu te-mpedeci de cărnați,
Casa în păreți e mare
Doi coți înălțime are,
Nu trebuie să aștepti noaptea
Că noaptea-i în casa mea,
Dacă-ți trebuie lumină
O cari cu troaca din tindă,
Coperișu-i foare-nalt
Numai cam plecat spre sat,
Ear' pe partea cătră soare
Are și-o răsuflătoare,
Pe laturea cătră lună
Păstrează-o gaură bună,
Și pe partea cătră stele
Mai multe mici găurele,
În cămară-i ca și-afară

adecă începătorii. S'a produs de minune una din copile, anume Eugenia Radu, care după-ce a declamat »Limba mea« poezie de N. Stejărel, ne cântă foarte potrivit și frumos »Eu sunt fată de Român«. Apoi se predau 2 dialoguri de 2 copii de școală și de 2 ficiori. Unul despre »măiestrii și învățătură« și altul despre »lene, beție și lux«, din »Prietenul săteanului român« de I. P. Reteganul. Ear' încheierea a făcut-o prin o scurtă dar' bună vorbire dl părinte *Păreu*, care își exprimă și dînsul părerea de rău, că se ivește imoralitatea chiar și în straturile tinere și provoacă părinții a se îngrijii de purtarea fiilor lor. Mulțumind apoi dlui învățător pentru osteneală, le poștește tuturor a ajunge ziua Nașterii Domnului în deplină fericire și sănătate.

Noi ne-am depărtat foarte mulțumiți de străduințele și silințele vrednice ale dlui învățător. „Apreciatorul“.

Fapte frum ase.

Ferdinandsberg, 28 Dec. 1899.

Acum sînt trei ani de cînd a venit aici preotul *Ioan Grozavescu*, și de atunci sîm mulțumim lui D-zeu că mergem tot înainte, mai ales urmînd sfaturile acestui tîner preot. Mult s'a făcut în comunele noastre de cînd a venit acest preot, acum însă nu amintesc decît ceea-ce s'a făcut acum pe sîrbătorile Crăciunului. Sîntem trei comune sub preotul Grozavescu: Cireșa, Zăvoi și Ferdinandsberg. Pîna acum am avut două clopote mici în turnul bisericii din Cireșa, așa că noi cei din Ferdinandsberg și Zăvoi nu le auziam nici-odată. Ne-am fi cumpărat noi alt clopot, nu-'i vorbă, dar' eram lipsiți. În toamna anului acestuia părintele nostru chemînd pe fruntași la o sfătuire, ne-a îndemnat sîm cumpărăm noi, făcînd colectă. Astfel în scurt timp am și dispus turnarea unui clopot în preț de 400 fl. pe spesele următorilor: Ioan Grozavescu, preot; Avram Mageriu, codrean; Ioan Mageriu, primar în Cireșa, Marcu Moisescu, epitrop; Apostol Florei, primar în Zăvoi; Iordan Boldea, croitor; Atanasie Stîopu, econom; Avram Mageriu,

econom, lucrătorii români din cercul Ferdinandsberg cu epitropul Trandafir Siminescu și cu subscrisul, apoi George Hățegan, Damian Boldea, Atanasie Cherelea, Arsenie Țuican, Arsenie Mageriu, Mihai Olariu, Ioane Bunei, Apostol Florei, Iosim Malaescu, Iordan Radu, Iordan Florei și Grăvilă Tuștean. Sfințirea clopotului s'a făcut în ziua de Crăciun, Sîmbătă. Ca nași au binevoit a fi sp. domn Ioane Azzola cu doamna, mare proprietar de aici. La sfîrșitul slujbei părintele ținu o vorbire, în care arată ce comoară își fac cei-ce fac daruri la casa lui D-zeu, apoi mulțumește dlui Azzola pentru osteneală și îl roagă ca și de aci înainte sîm spriginească biserica română din Cireșa. Dl Azzola răspunzînd mulțumește pentru onoarea ce 'i-s'a făcut și zice, că totdeauna va ajutama această biserică cu atît mai virtos, că ne tragem din o mamă și aceea este Roma. Dl Azzola este Italian. Seara dl Azzola a dat o petrecere, la care au fost cumpărătorii clopotului, membrii comitetului parochial din toate trei satele în frunte cu părintele Grozavescu și învățătorul Bobiș, apoi au mai luat parte d-na și dl Franți Azzola, fratele nașului, dl notar Csáki, dl inginer Benzenleitner, dl neguțetor și fost naș la ridicarea crucei, L. Făskerty, dl vicenotar Pența și alții.

Ne-am petrecut cu toții pîna tîrziu. Aducînd acestea la cunoștința cetitorilor, rog pe D-zeu ca pe dl Ioan Azzola împreună cu familia sîm țină la mulți ani, ca sîm poată împlini aceea ce a zis în vorbirea sa. Ear' părintelui Grozavescu sîm 'i de D-zeu putere, ca sîm lucre tot așa în folosul bisericii, cum a lucrat la noi pîna acuma, sîm 'l mai vedem în frunte la asemenea fapte bune. În sfîrșit mai rog pe frații mei din Ferdinandsberg, Cireșa și Zăvoi, ca precum pîna acuma, așa și de acum încolo sîm trăim ca frații, sîm ne strîngem lîngă bunul nostru păstor și sîm 'i urmăm sfaturile în bună înțelegere și atunci sîm convinși că vom face și mai multe spre binele nostru al tuturor.

Petru Vladulescu,
conducătorul lucrului de pleu în vere.

În pivniță ca-n uliță.
Mai am și-o ogradă mare
Care-n lume seamăn n'are,
Cât pășește găina
Te trezești la vecina,
Câte lemne-n curte am
N'are nici un bogătan,
De întră-un căne-n ogradă
Trebue să dau cu peatră.
Foc în casă fac cât zece
Vatra totdeauna-i rece,
La șură-i adunătură
Cât se ia pasărea-n gură,
Poți merge cu mâna-n șolduri
N'o să te lovești de stoguri,
Vin mîndruțo după mine
Că eu te voi ține bine,
Descultă nu te-oiu purta
Că-i umbla tu dacă-i vrea,
Arză-l focu măritat,
Că cu drag 'l-am așteptat
Și curînd m'am săturat,
Es afară lemne nu-s
Întru-n casă focu-i stîns,

În cămară nu-'i făină
Și în pod nu e slănină.
Te cunoști leleo pe ochi
Că-ți stă gîndul după popi,
Șterge-te mîndro la nas
Că popii sînt duși la Blaj,
Și te șterge pe la gură
Că popii-s la 'nvățatură.
Mîndruliță ca a mea
Nu e-n sat la nimenea,
Așa mare și voinică
De-ajunge la mămăligă,
Așa mare și frumoasă
Numa-o buză e mai groasă,
Nasu-i ca și lobenița
La cap seamănă cu măța,
Dar' cusătoare ce este
N'are în lume păreche,
Pe unde-mpunge cu acu
Măța-și poate băga capu.

Învitare de abonament.

Cu numărul 1 din anul 1900 s'a început anul al VIII-lea al „**Foii Poporului**“.

Prin aceasta vestim că deja cu 31 Decembrie v. a încetat abonamentul la „**Foia Poporului**“ pe anul trecut. Iubiții cetitori sînt deci rugați a-și **noi cât mai ourend abonamentul**. E de lipsă să știm, câte exemplare sîm tipărim și sîm nu fim siliți a înceta cu trimiterea foii.

Cei-ce au cetit „**Foia Poporului**“ și au avut-o în casă o știu prețul.

Ea a trăit și a lucrat din toată inima pentru țeranul român și tot astfel va lucra cu îndoit zel în anul viitor.

Rugăm pe onorații abonenți, ca nu numai să se grăbească a trimite în curînd prețul de abonament, dar' să și spue tuturor, cu cari se întîlnesc și dau în vorbă, ce este „**Foia Poporului**“, cum și pentru cine se luptă ea. Apoi sîm 'i îndemne a abona această foaie, de oare-ce pe lîngă că e bună și făcută anume pentru popor, este și oea mai **ieftină dintre foile românești**.

Prețul va fi, ca și acum, anume:

Pentru Austro-Ungaria.

Pe un an întreg 4 coroane
Pe o jum. de an 2 coroane.

Pentru România.

Pe un an întreg 10 lei.
Pe o jumătate de an 5 lei.

Pentru a pută ține bună rînduială, onorații abonenți, vechi și noi, sînt rugați a băga bine de seamă la următoarele:

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termen, decît dela începutul anului pe o jumătate de an, sau pe un an. Abonaților de pîna acum li-s'a trimis deodată cu foaia și mandate postale (posta utalvány), cu adresa noastră tipărită și cu numărul sub cari primesc foaia, scris gata pe cupon, așa că trimițetorul nu are decît sîm 'și scrie numele seu și cifrele la locurile cuvenite și sîm pună banii, dimpreună cu mandatul la postă.

Abonenții noi sînt rugați a-și scrie numele lor și al comunei foarte curat și cetet, însemnînd posta din urmă.

Administrațiunea
„**Foii Poporului**“.

PARTEA ECONOMICĂ.

Socoteala în economie.

Puțini vor fi între economii noștri, cari s'au și fi însușit bunul obicei, de a-și face la sfârșitul anului socoteala economiei lor. De aceea și sufer cei mai mulți mari perderi, căci nu lucrează cu cumpăt și cu socoteală, întru toate, nu prea poate da înainte. Socoteala în economie este ca și o cumpănă, după care ne putem orienta, dacă mergem înainte s'au dăm îndărăt.

Averea economului constă mai cu seamă din pământ și din vite. Pământul formează partea nemișcătoare sau imobilă, ear' vitele, bucatele, uneltele de plugărit și banii formează partea mișcătoare sau mobilă a averii lui. Se poate zice dar' că pământul și vitele sunt capitalul economului, cu care el are să lucreze și să dobândească.

Precum se întâmplă în lumea neguțitorilor și măiestrilor, că cu capitale mari se poate câștiga mult, așa se întâmplă și în economie, că cu pământ și vite multe se poate câștiga mai mult, ca cu mai puține. Așa stând lucrul este prea firesc, ca economii harnici s'au și socotească, fie și numai pe foaia cea albă a unui călindar, cât prețuește averea lor, în pământ și vite, după-cum se vinde aceea în comuna, în care locuiesc.

Mai întâiu se socotește prețul curței, grădinei, casei, șurei și al celorlalte clădiri economice. După aceea se ia așa numita coală de posesiune sau cartea funduară despre pământuri, de cari trebuie să se afle în cancelaria fiecărei comune și despre cari ar trebui să aibă câte-o parie s'au copie și fiecare econom, ca să-și poată ști mărimea la toate pământurile sale și astfel să nu fie silit a tot umbla în tot decursul verei cu pălăria în mână pe la notarul, ca să-și caute cutare sau cutare parcelă că cât îi de mare. După coala numită se poate socoti apoi parcelă de parcelă, cât venit curat are și cam cât prețuește.

După-ce s'au socotit prețul curției, grădinei, casei și celelalte, apoi și al

parcelelor de pământ, se adună toate la oaltă și aceasta ne va da suma totală a averii nemișcătoare sau imobilă.

Socotită odată averea nemișcătoare, se va începe la cea mișcătoare. Aci se socotesc mai întâiu animalele de casă: boi, vaci, bivolițe, cai, oi, porci ș. c. l., dela cari se trece la bucate, uneltele de economie și bani gata. Pe urmă se adauge suma aceasta la cea dintâiu, adecă la o avere nemișcătoare.

Să punem casul, că averea unui econom de mijloc, cum se află partea cea mai mare pe la noi, în pământuri și vite face suma de 4000 coroane. Având odată suma aceasta a întregului capital mișcător și nemișcător, ne apucăm și luăm parcelă de parcelă și socotim lucrul săvârșit pe acelea, ear' la urmă subtragem venitul curat. Așa de pildă să luăm un pământ în ogoare, de o găleată sămănătură (800 stângini pătrați), în care voim a sămăna grâu de toamnă. Socoteala unui asemenea pământ ar fi cam următoarea: aratul de ogor 5 coroane, la întors și sămănat alte 4 coroane, transportare alor 10 care de gunoiu putred socotit carul cu câte 1 coroană fac 10 coroane, un hectolitr de grâu cu 12 coroane, seceratul 6 coroane și imblătitul 4 coroane. Suma tuturor cheltuelilor ar face deci 40 coroane.

Un pământ lucrat și gunoit bine, ca cel mai de sus, în anii buni, în părțile noastre, dă câte 20 clăi de grâu, de câte 20 snopi clăia, cari după imblătit lasă câte 30 măsuri noue de grăunțe de câte 20 litre sau 6 hetolitri grâu ales. Acesta vânzându-se cu câte 12 coroane ne dă suma de 72 coroane, la cari mai sunt de a se socoti paie, târnometele și pleava, să zicem toate numai 8 coroane, fac la oaltă 80 coroane. Prin urmare pământul de mai sus ne-ar da un venit curat de 40 coroane. Așa se socotește parcelă de parcelă, până-ce isprăvim pământul sămănat cu holde, după aceea ne apucăm de cel sămănat cu cucuruz, ear' mai pe urmă de fâneațe.

Socoteala aceasta e cam grea pentru economii cari nu știu carte de loc. De aceea vedem, că cei mai mulți își fac socoteala numai așa în cap cu pri-

lejul imblătitului și dacă ved, că grăul a lăsat bine, sunt mulțumiți, măcar că de multe-ori se înșeală.

Dacă nu se poate face o socoteală amănunțită în economie, apoi la tot casul trebuie făcută una măcar mai pe de asupra, după imblătit și culesul cucuruzelor. După imblătit să se socotească totdeauna, cât grâu trebuie pentru sămănat, cât pentru trebuințele casnice și cât mai rămâne de vânzare, ear' după culesul cucuruzelor, să se socotească cât trebuie pentru casă, pentru galițe și rîmători și cât mai rămâne de vânzare. Grăul de vânzare e mai bine dacă se poate vinde cât mai de timpuriu, de oare-ce atunci se plătește mai bine, ear' cucuruzul numai după-ce s'au uscat.

În anii, când bucatele sunt ieftine, e bine dacă economul le poate preface în rîmători, sau alte vite grase, cari se caută mai bine.

Treptat cu socoteala pământurilor, trebuie să se facă și una pentru nutrirea și îngrijirea vitelor. Astfel se poate socoti de fiecare vită mare câte un car de fân, câte unul de paie, un loitrar bun de otavă, cam la 100 coceni de cucuruz, puțin ovės și frunze de cucuruz.

Nutrețul adunat peste vară trebuie să-și-și știe prețul fiecare econom încă de toamna, ca să-și mai poată cumpăra de timpuriu, până este lesne, dacă are lipsă, și să nu se lase până primăvara, când de cele mai multe-ori este foc de scump.

Dacă economul este aproape de oraș, atunci e bine să se țină mai multe vaci fătate, de oare-ce laptele dulce în asemenea locuri este foarte căutat, ear' dacă e mai departe, de nu poate vinde laptele dulce, atunci e bine să se țină și crească viței, de cari se poate vinde în tot anul câte o păreche-două când sunt mari.

Prisosul bucatelor și al vitelor arată totdeauna venitul curat dintr'o economie. De aceea fiecare econom ar trebui să-și știe, ca la încheierea anului și a socotelei economice, să aibă cât mai multe de acelea. **Ionuț Georgescu.**

Salvina.

(Urmare și fine).

Ionuț cu popa Nicolae și cu preoteasa rămăseră ca înlemniți când auziră povestea Salvinei, ear' ea rupse într'un plâns amar, dureros. Cel dintâiu ce se desmeteci fu Ionuț; se sculă în picioare, se apropiă de Salvina, o luă în brațe, o sărută pe frunte și cu ochii lacrimiți și suspinând zise:

— Simțeam eu Salvina, că tu nu ești o fată de rînd. A mea vei fi, numai să putem scoate mai întâiu pe tată-to din închisoare. Încă mîne plec și îl scot viu ori mort, de unde va fi!

VI.

Revoluția se începă. În timp de o săptămână, din 2—7 Noemvrie 1784 în 61 de sate din districtul Hunedoarei devastaseră și arseră 61 curți nobilitare. Sufletul lucrării era George Crișan. În 4 Noemvrie se intruniseră toți 3 căpitani, Horia, Cloșca și Crișan, cu oștirile lor la Păltiniș, lângă Blăjeni. În 5 Noemvrie devastaseră în Câmpeni tot ce fu străin. Buciumanii sub conducerea lui

Ionuț Dandea luară clopotul bisericii catolice. În 9 Noemvrie 1784 luară răsculații cocoșul de pe biserica ref. din Abrud și puseră crucea în locul lui.

Dar' în 8 Noemvrie arestară pe Horia la Bucium-Isbita în casele lui Macaveiu Băieșanu de unde, de nu-l scoate prietenul seu Ionuț Dandea cu Românii din Montari, Satu și Cerbu, vrășmașii lui l-ar fi dus la Zlatna, și l-ar fi dat pe mâna domnilor, care de bună-seamă nu-l lăsau cu vieață.

Pe unde mergeau răsculații, tot cenușe și fum rămănea din curțile domnești; pe fete și muieri le sileau să-și lapede portul și legea și să se mărite după Români țărani.

Groaza era mare în domni, ei căutau scăpare în cetatea Devei, în Sibiu, și afară din țeară. Numele lui Horia și a soților sei deveni mai înspăimântător decât iadul, înaintea domnilor, ear' la popor era nume slăvit. În Horia vedea poporul pe mântuitorul seu, vedea pe acela care îndeplinește porunca Împăratului, vedea pe acela care va face ca poporul să aibă numai un stăpân sus în cer, pe Dumnezeu și unul jos pe pământ, pe Împăratul. Din acea pricină toți, cei-ce auziau de numele lui Horia, alergau să se întâl-

nească cu el ori cu căpitani de ai lui și să între în ceata lor.

Nobilimea încă se înarmă, dar' a da piept cu răsculații nu cuteza, își temea pielea.

În 12 Noemvrie însă succese armatei împărătești a pune pe răsculați în liniște, încheiând armistițiul dela Tîbru, unde se zice, că jalbele țeranilor vor fi căutate și judecate, numai să fie pe pace. Poporul crezdu, dar' un glas ca de argint se auzi din mulțime:

— Acum vă făgăduesc cerul și pământul, marea cu sarea, fiindcă ved că voi sunteți mai tari, ear' după ce veți împărștia voi și s'or întări ei, ale voastre vor fi numai furcile și spânzurătorile! Nu ve plecați nici la o pace! Țineți luptă dreaptă, să vedem care pe care? Sloboadă pe toții robii din temniță și pună și ei armele jos, atunci să le punem și noi, mai curînd ba, că știu eu cine sînt domni, între smei-n ei de domni.

Comandantul oștii împărătești, la sfatul boierilor, dă poruncă să prindă pe cel-ce sumuță poporul să nu se pună pe pace, dar' cine a strigat? Nime nu știa, nime nu spunea. Atunci strigă locotenentul *Lendvai* a doua oară: Cine sumuță poporul? Să vină înainte să-și de seamă!

Reuniunea economică din Orăștie.

Noua noastră *Reuniune economică* din Orăștie și-a început lucrările.

Comitetul ales în 4 Nov. a tr. a ținut până acum 4 ședințe, sub conducerea vrednicului ei președinte, *Dr. Ioan Mihu*. În ședințele aceste s'au luat măsurile de lipsă pentru lucrările începătoare ale Reuniunii, s'a hotărât definitiv scoaterea foii economice a Reuniunii și ținerea de *prelegeri economice*.

Prelegeri economice.

Prelegerile economice vor fi următoarele:

În *Orăștie*, având a vorbi un prelegător »despre lucrările de primăvară în grădiuă la pomi«, altul »despre însemnătatea însoțirilor și tovărășiilor agricole«.

În *Romoșel* o prelegere »despre lucrările în primăvară în grădina la pomi«, alta »despre însemnătatea tractărei gunoiului«.

În *Vinerea* o prelegere despre alegerea corectă a semințelor economice și despre însemnătatea mașinilor agronomice«, alta »despre trebuința de a se lua măsuri de apărare contra peronosporiei și a altor insecte stricacioase, în viae«.

În *Sibișel* »despre lucrările în primăvară în grădina la pomi« și »despre însemnătatea însoțirilor și tovărășiilor agricole«.

În *Sibot* »despre însemnătatea alegerii și întreținerii vitelor de prăsilă, cu aplicare la împrejurările locale«, și »despre trebuința de a se lua măsuri de apărare contra peronosporiei și altor insecte stricacioase, în viae«.

În *Turdaș* »despre însemnătatea uneltelor și mașinilor agricole«, și »despre însemnătatea tractărei gunoiului«.

Și ear' în *Orăștie* »despre însemnătatea cultivării plantelor de nutreț, cu aplicare la relațiile locale«, — și »despre trebuința de a se lua măsuri de apărare contra peronosporiei și altor insecte stricacioase viaie«.

Toate aceste prelegeri se vor ține în Ianuarie și Februarie și începutul lui Martie, în iarna asta. Zilele, în cari se vor ține prelegerile se vor vesti în curând.

Și atunci eși din mulțime un flăcău de se-î tai fața cu un fir de păr, de frumos ce era, și înaintă spre locotenent cu o furcă de fer în mână, singura armă ce o avea, și cu glas pătrunzător zise:

— Eu am zis și zic poporului să nu vă creadă nimic, că minciuni es peste buzele voastre, voi voiți ca să ne imprăștiem, ca voi să vă puteți întări și să dați năvală asupra satelor noastre și să ne înfundăți prin temnițe și să ne spânzurați, cu vină și fără vină!

— Cine ești tu? — întrebă Lenvai, mirat de atâta curaj?

— Cine să fiu? Sunt *Salvina*, logodnica lui *Ionuș Dandea*, care căzută azi-dimineață de pe cal, căci ai vostri îi pușcară calul, ear' pe el îl făcură una cu pământul, după-ce-l vëzură jos sub cal....

Atunci un glonț dintr'un pistol fluieră pe lângă fața Salvinei. Ea nu-și perdă curajul.

Ca fulgerul de repede aruncă furca cea de fer spre Lenvai și ea fugi prin mulțime, ear' furca rămase înțepenită în brațul oficerului.

Membrii.

La noua Reuniune s'au înscris până acum mulți membri fondatori, ordinari și ajutători, atât din Orăștie, cât și din jur. Înscriserile se fac mai departe. Îndemnăm pe iubii nostri țărani și inteligenți atât din Orăștie, cât și din jurul mai apropiat și mai depărtat a se înscrie de membri la Reuniune și a o sprigini în toate întreprinderile ei. Membrii Reuniunii vor avè anumite favoruri, la procurare de mașini agricole, de semințe etc. Reuniunea economică din Orăștie s'a întemeiat pentru înaintarea și binele țeranului român, talpa țerei, și a nu o sprigini ar însemna a nu ne cunoaște binele propriu.

Pentru înscrierea de membri s'au trimis liste pe sate, la fruntași, ear' cei mai depărtați au să trimită taxele dlui *Valer Orbonaș*, cassarul provisor al Reuniunii, în Orăștie (*Szászváros*.)

Despre măiestrii.

X.

Pălărieria. Pălăriile le poartă nu numai bărbații, dar' și femeile pe unele locuri. Ear' pălăriile de paie sânt atât de răspândite, cât în altă casă, vara, affli și câte 5—8 pălării, ba și mai multe. Acestea încă le cumpărăm, ear' paiele de grâu, secară, orz și alac, cari sânt cele mai bune pentru pălării, se fac gunoiu. Avem, ce e drept, mare lipsă de gunoiu, dar' un snop-doi de paie tot am putè folosi și la împletit de pălării. Sașii așa fac. Iarna, când n'au ce mai face în serile cele lungi, împletesc la pălării de paie, până stau femeile cu furca. Ear' noi dăm pe paie de 1 ban și pe ață de 2 bani câte 30—80 bani. Așa, vezi bine, că nu putem merge înainte. Ar fi bine, ca fiecare membru al familiei să aibă gata în primăvară baremi câte 3—4 roate de împletituri de paie, ca muierile numai să le coase, când cere trebuința. Pe astă cale ar rămân la fiecare familie cel puțin 4 coroane în pungă. Dar' ar rămân și mai mult, că unde sânt 5—6 copii în familie, aceia strică pe vară și câte 3—4 pălării și de-a da pe o pălăriuță numai 20 bani, fac pentru un copil 60—80 bani, ear' pentru 6 copii fac 3 co-

Din acea minută nime n'a mai vëzut pe *Salvina*. Dar' multă vreme și după încetarea revoluției, spuneau muntanii vorbele ei și adăugau:

— De ascultam noi de *Salvina*, nu ajungeau lucrurile unde au ajuns, nu ne-ar fi putut supune nime, că tot Ardealul ar fi fost în flăcări în câteva zile și tot poporul era una, ear' domni n'ar fi avut mai mult putere asupra noastră; așa, — bine ne face! Am ascultat de domni, ne-am risipit și risipiți am rămas.

Pe căpitani i-au prins, i-au omorît, ear' pe ai nostri i-au batjocorit cum au putut mai urit!

Mulți au pierit prin temnițe, mulți au fost trași pe roată și în țeapă și omorîți în deosebite chipuri, ear' cei-ce au rămas, e vai și amar de zilele noastre!

De atunci mulți Moți din munții Abrudului, când au o fetiță îi pun numele *Salvina*, ca să fie ca *Salvina* popii, ca logodnica lui *Ionuș Dandea*, că până într'aceea nici o femeie n'a fost în munți cu numele *Salvina*.

Releag, 30 Iulie 1897. **I. P. R.**

roane 60 până la 4 coroane 80 bani Dar' la ceialalți membri ai familiei câte pălării le mai trebuie? Putem deci zice, că o familie, una cu alta luată, dă numai pe pălării de paie câte 6 coroane; deci, de sânt în sat numai 60 familii, perde acel sat 360 coroane pentru paie de 10—12 coroane. Așadar', satul acela perde numai din neștiință cel mai puțin 340 coroane. Dar' zece sate, o sută, o mie de sate, cât perd, numai fiindcă nu se deprind la acest lucru ușor și folositor, la acest lucru, care nu ni-ar răpi chiar nimic din timpul merit pentru alte afaceri? Ar fi deci de dorit, ca numai decât să se pună în lucrare facerea pălăriilor de paie. Începutul îl pot face învățătoarele, dela cari vor învăța învățătorii, ear' ei vor învăța tineretul, în orele de seară ori în orele școlii de repetiție. Pe astă cale, într'un an, mult în doi, nici un Român n'ar mai da bani și pe paiele cari el le aruncă ca ceva nefolositor. Ba muierile sărace ar putè căpeta câte ceva dela cele avute pentru astfel de împletituri. Cele bogate le-ar da bucurosi paiele trebuincioase și le-ar da câte o legăturică de făină, câte o ulcică de lapte ș. a. Astfel banii celor cu stare n'ar merge tot la Jidani, ear' muierile sărace n'ar fi nevoite să ducă lipse atât de mari, și n'ar fi nevoite să cerșească. Cugetați bine, și-ți vedè că am drept

Precum cumpărăm pălăriile de paie, așa cumpărăm și cele de păr, numai cât mai scumpe. Pălării de român mai nu avem. Astfel banul nostru intră tot în punga străinilor și pentru pălării ca și pentru tot de ce avem lipsă. Ar fi deci timpul să ne desghetăm odată, să ne deschidem ochii și să vedem că așa nu-i bine. În comunele mai mărișoare ar putè trăi cât de cinstit un pălărier. De ar lucra numai atâta, cât trebuie satului lui, și încă ar putè trăi. Dar' ar putè lucra și mai mult, să meargă la țirguri cu pălării de vânzare, cum vedem că umblă alți măiestri. Ear' legea îndreptățește pe fiecare măiestru care are certificatul de industrie, să-și poată desfăce marfa în ori-ce piață din patrie (*M. E. și C. 4038/1888*). Ba în țirgurile de țeară nici nu e de lipsă să arătăm certificatul (*M. E. C. 37.774/1894*).

Măiestria aceasta încă nu este cea măiestrie grea, dar' chiar grea să fie, Românul s'a dovedit că are cap și de măiestriile cele mai grele. Se poate învăța în 3—4 ani cu desăvîrșire. Învățată odată, calfa își capetă lucru pe la măiestri cu stare și în 2—3 ani se face desăvîrșit în ea și-și face și ceva bani, cu ce să înceapă a lucra pe socoteala lui. În comune mai mărișoare s'ar putè susține cinstit un pălărier. **I. P. R.**

Un răspuns.

Racova, la 7 Ian. n. 1900

Multor dintre colegii mei le-ar trebui statutele »*Societății de cumpătare*« și statutele »*Societății junimei*«. Acelora, cari ar avè lipsă de ele le dau următorul răspuns:

1. Statutele »*Societății de cumpătare*« se află în opșorul meu »*Societății de cumpătare*«. Îndreptar pentru întemeierea acelora. Cărticica se află la »ti-

pografia», societate pe acționari în Sibiu și costă 1 coroană; în aceasta vor afla toate îndrumările de lipsă la întemeierea de societăți.

Mi-ar plăce, ca cei-ce întemeiază societăți de cumpărare, să le publice în ziarele noastre, ca să știu numărul lor, și că ce activitate desvoltă fiecare, ar fi de dorit a raporta publicului nostru românesc, ca apoi, eu se pot raporta »Ligei ieșane« numărul și activitatea »Societăților de cumpărare« române din Ungaria.

2. Încât e pentru câștigarea statulelor »Societății junimei«, am de a răspunde:

Statutele conțin 37 §-i în românește și ungurește, dar' nu le am tipărite, prin urmare nu pot servi câte cu 1 exemplar din acelea. Decopiarea acelor pe 4 coale costă timp și bani; timpul ni-e mai scump ca banul. Fiecare școală română ar trebui să aibă și câte o societate de felul acesta, ca să șină în lucrare sufletească junimea până la însurare și măritare, pentru-că numai așa s'ar pute observa, că am avut și avem școli și că ceea-ce s'a învățat în școală nu s'a pierdut în viitor,

Onorata direcțiune a »Tipografiei«, societate pe acțiuni mi-a promis tipărirea statutelor din chestiune, dar' nu mă încumet a le tipări, temându-mă că voi rămâne cu ele și cu o grămadă de bani spesați.

Dacă s'ar insinua 200 învățători, că au lipsă de statute, atunci le-aș da spre tipărire, care le-ar pute trimite direct spre aprobare așa gata, având lipsă fiecare societate de câte 4 exemplare.

Statutele »Societății junimei« din comuna Babța au trecut prin multe schimbări până au devenit aprobate de ministrul de interne. Dacă aceste au fost aprobate. on. public poate fi sigur, că societățile junimei de ori-unde cu statute ca ale societății din Babța, vor fi aprobate. Deci insinuați-vă, iubiți colegi, și-mi încredințați tipărirea acelor, costând 4 exemplare numai 40 bani (fileri). Adresați-vă în Rakos-Terebes p. u. Alsó-Szopor, la colegul vostru

Gavril Alușiu,
învățător pensionat.

Întrebări și răspunsuri.

Întrebare: Am un bou, la care s'a făcut un ariciu la piciorul dindăr, tocmai pe vena fluierului, după pinten, în mărirea unui crastavete. Deși am încercat multe de toate, totuși până acum nu mi-a succedat de a-l pute tămădui, ear' din umflătură curge tot mereu sânge. Vă rog să-mi dați vre-un sfat oare-care.

Abonentul din Vidra-de-jos nr. 3173.

Răspuns: Ariciul la picioarele vitelor poate proveni din două cauze: din necurătenia vitelor sau din nutrirea acestora cu prea multă lătură. La început se ivesc numai niște beșici, cari încep a sparge și a se lăși pe picior. după aceea se umflă partea atăcată întreagă. Când boala nu e tocmai așa primejdioasă și economul umblă în pripă după tămăduirea ei, atunci se poate vindeca cât mai curând, ear' dacă se tămăduie poate să durează chiar luni întregi.

Modul de vindecare al acestei boale este următorul: Îndată-ce observăm rana

o legăm cu învelituri de floare de fân cari mai întâiu se ferb în apă, apoi se leagă pe picior, sau învelim partea bolnavă numai cu apă de var sau de plumb. De sine se înțelege, că mijloacele acestea se pot întrebuina cu succes numai la ivirea boalei.

Fiindcă boala la bou d-tale e cam învechită poți să cerci cu următorul Rp.: Aquae calcis, aquae vulner, acid. aa. gram contum, cu care se învelește piciorul. Mai poți procura și un fel de prav, care-l presări de câte două-ori pe zi pe rană cu următorul Rp.: Cerus, gram viginti, Alum, ust. pulv. gram quinque, farin. cereal, gram quadraginta, m. exactirs. fi. pulv.

La cas când nici acestea n'ar ajuta, n'ai alt mod de tămăduire, decât chemarea unui veterinar iscusit sau vinderea bouului pentru măcelărit.

SFATURI.

Câteva semne deosebite pentru vacile bune de lapte.

Vacile aievea bune de lapte au unele semne deosebite, după cari se pot cunoaște. Astfel ugerul trebuie să fie rotund în patru dungi și nu prea urlat în jos. Pielea de pe uger să fie subțirică și înzestrată cu păr moale și scurt. Țițele să fie deasemenea moi, groase și cât mai deopotrivă. Dacă ugerul ar avea dinapoi semnele pentru o a treia păreche de țite sterpe, aceasta ar fi cu atât mai bine. O vacă se poate socoti cu atâta mai lăptoasă, cu cât are vinele lăptoase de sub foale mai rămurite, mai groase și mai desvoltate. La vacile sărace de lapte vinele lăptoase coboritoare par a lipsi cu totul. Când se isprăvește cu mulsul, ugerul ar trebui să se adune în crețe subțirele, altcum e cărnos și prin urmare nu tocmai bun de lapte.

Curățirea ușilor și a ferestrelor.

Pentru curățirea ușilor și a ferestrelor murdare, punem într'un vas cu apă caldă cam două linguri de borax și apoi întrebuințăm la spălat un petec moale de lână, ear' nu peria. Boraxul e o sare ieftină, care se poate procura din ori-și-ce boltă. La spălătul lemnului îngălbinit sau altcum pătat purcedem așa, că mai întâiu săpunim petecul bine, după aceea presărăm pe el praf mărunt de borax și frecăm lemnul bine. După-ce l-am frecat, se spală bine cu apă și va rămâne deplin curat.

Frecarea cailor cu paie.

Frecarea cailor cu paie se face din mai multe puncte de vedere: mai întâiu pentru-ca să se grăbească svintarea părului, a doua pentru a se depărta murdăria și a treia pentru a se încălzi caii răciți sau bolnavi. Isprăvind cu frecatul, părul se netezește frumos cu mănunchiul de paie, ear' după aceea calul se acopere cu un țol.

Când calul e tare obosit și e în ham, dacă se lasă puțin să răsuflă, trebuie frecat pe la ochi cu mâinile ușor

și tras puțin de urechi. Prin acestea calul se mai desmorțește, se scutură și își recâștigă în parte puterile pierdute.

Tămăduirea ranelor la vite.

Pentru tămăduirea ranelor proaspete la vite, economii din America folosesc o alifie (amestecare) pregătită din unsoare și praf de pușcă pisat mărunt. Ungerea cu acest leac se recomandă mai ales când e vorba de rane cășunate prin frecarea hamului sau a jugului. Când și când ranele se mai pot și spăla frumos, ear' după svintare se pot unge din nou.

Știri economice.

Mine de cărbuni noi au fost aflate zilele trecute în hotarul comunelor Nagy-bárod, Kisbárod și Cseklye, în comitatul Bihorului. O foaie din Oradea - mare spune, că o bancă din Viena a reșeumpărat deja dreptul de exploatare dela comune și proprietarii interesați.

Nouă fabrică de chibrite (lemnuse) s'a întemeiat în Cluj. Ea se află în apropierea gării. În fabrică sunt ocupați cu lucru 150 de bărbați și femei. Fabrica aceasta a fost până acum în Praid (Săcuime), de unde s'a strămutat acum la Cluj.

Postă în Berghin. Ministrul de comerț și comunicațiune a dat comunei Berghin (comitatul Alba-inferioară) oficiu postal, care și-a și început deja funcțiunea.

Tarifă nouă pe linia Vinț—Sibiu. Cu începere dela 1 Februarie st. n. pe linia Vinț—Sibiu—Turnu-roșu a căii ferate se va introduce tarifă nouă atât la circulația de persoane, cât și la expedițiunile de marfă.

Insoțire de economii și credit „Bungărzana“. Sub această numire s'a înființat în comuna Bungard și la insistența primăriei acolo, sub conducerea dlui notar Victor Mărginean, o insoțire de credit sătească sistem Raiffeisen. La insoțire sunt înscriși 26 proprietari. Statutele înregistrate de tribunalul reg. din Sibiu, direcția e compusă astfel: president: Victor Mărginean, notar; vicepresident: Toma Ciora, primar; membri: Nicolae Imberuș și Ioan Boiceanu, ear' cassar: Nicolae Opris, cassarul comunal. În consiliul de supraveghere: president: Teodor Necșu, paroch; vicepresident: Ioan Modran, inv. și alți 5 membri.

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Mijloacele

prin cari s'ar pute deștepta și susține interesul societății față de școală.

Precum indivizi singuratici, așa și societăți întregi au diferite însușiri. Una din însușirile simple a societății omenești e și aceea, că manifestă un desinteres condamnat față de așezămintele culturale, pare-că acelea ar fi înființate spre a lăți întunerecul și nu lumină, ear' farii luminători ai aceloră sunt priviți drept sbiri.

Eată deci morbul, contra căruia nisum a afla medicamentul vindecător, și care pune adese-ori pe învățator în perplesitate. Acest morb provine de acolo, fiindcă unii membri ai societății omenești — și plane societatea de jos — nu sînt în clar cu problema școlii, ba poate n'au nici cea mai palidă idee despre sublimul scop, pe care-l urmărește școala populară.

Aflarea modalităților necesare, pentru sanarea acestui rău, cade earăși în sfera de activitate a învățatorului, ba încă e una din datorințele cardinale ale lui.

Noi sîntem cauza, că sîntem priviți de toți numai cu un ochiu și nisuințele noastre de până acuma au rămas fără nici un rezultat. Zic noi sîntem cauza, pentru-că ne lipsește conștiința de sine și de misiune, nu sîntem frapați — ca să nu mă esprim neglijenți, — pentru chemarea noastră și ceva și mai teribil: societatea a observat această scădere a noastră și se folosește de ocaziune.

Până-când însă, nu ne vom desbrăca total de fatala haină a necualificabilului indiferentism față de noi, înșine și până-când noi învățătorii, așteptăm îmbunătățirea sorții noastre tot dela alții, până atunci nu vom pute spera la vre-un rezultat, fie acela ori-cât de modest.

Să tindem singuri a ne realiza temele, cari ni-le reclamă marile interese ale statului învățătoresc, căci numai așa vom corespunde misiunii și ne putem atribui pe drept, titiul de »pioneri ai culturii omenești«. Să tindem a ne apropia, în sensul cel mai strict al cuvântului, cât se poate de repede de idealul suprem al educațiunii: perfecționarea intelectuală și personificarea moralității.

Spre a satisface acestei mari misiuni, se simte necesitatea unor calități. Zelul și abnegațiunea sînt calitățile necesare, în posesiunea cărora trebuie să se afle fiecare învățator conștiu de sine, căci numai prin zel și abnegațiune, vom pute învinge greutățile ce ne obvin și vom pute obține rezultatul dorit, căci ori-și-ce opere din lumea reală nu sînt, decât rezultatul acestor calități.

Înzestrat odată cu aceste calități indispensabile și specialist în cauză, va păși la realizarea scopului și adecă:

Va nisul în prima linie, ca din elevi să devină indivizi religioși morali și prin exemple practice va întări sensul acesta, ca să poată rezista atacurilor de mai târziu, adecă va avè să

personifice religiozitatea și moralitatea. Avînd înaintea ochilor adevărul »Regis ad exemplum totus componitur orbis«, va trebui să premerge cu exemplul de model, pentru-că exemplul atrage mai violent decât vorba seacă. Prin aceasta tindem a argumenta și respective procura societății prima idee despre aceea: *că școala merge mână în mână cu biserica și că ambele urmăresc același nobil scop.*

Va aranja petreceri școlare, la care va insista să participe cât de mulți membri ai clasei de jos. Aici 'i-se va da ocaziune a manifesta puterile intelectuale și însușirile nobile ale elevilor, ca urmări a instrucțiunii și educațiunii, prin ce va convinge societatea: *că școala într'adevăr satisface colosalei sale misiuni.*

Tot acolo 'i-se va da învățatorului ocaziune a vorbi despre foloasele enorme ce rezultă din educațiunea și instrucțiunea școlară. Istoria ne documentează, că numai un popor, care s'a avîntat la un nivel oare-care de cultură, este capabil să-și elupte independența și să-și croiască o soartă mai favorabilă, pentru-că nu mulțimea baionetelor este mediul carele înaltă popoarele la adevărata glorie, ci cultura și vieța morală care numai în școală 'și-le poate însuși ori-care individ. Asemenea nici economul nu-și poate administra averile în mod rațional, dacă nu posedă și el oare-care cultură. Dacă învățatorul va argumenta aceste verități cu exemple corespunzătoare, nu va fi greu a convinge societatea despre: *foloasele ce ni-le întinde cultura și despre daunele, cari rezultă din condamnatul desinteres față de școală.*

Activitatea învățatorului, trebuie să se estindă și afară de școală, trebuie adecă să lucre cu tot dinadinsul la înființarea de biblioteci școlare, cabinete de lectură și mai pe sus de toate, să înființeze, în decursul iernei, »școală de adulți«.

Aceste sînt tot atâtea mijloace date învățatorului, pentru-ca să-și valideze autoritatea, să fie însă foarte precaut, să nu 'i-se poată atribui proverbul: »Mulți discipuli praestantiores magistris«.

Inspecționarea școalelor din partea respectivelor autorități competente, încă e un mijloc, prin care se poate susține interesul societății față de școală, pentru-că vîzînd societatea îngrijirea cea mare ce o manifestă statul prin organele sale, față de aceste instituțiuni culturale, se deșteaptă în ea și mai mult interesul față de școală și e o absolută imposibilitate a nu-i da atențiunea meritată. Deci dacă voim, ca interesul societății să ne întimpine pretutindeni și dacă voim să fim considerați, într'adevăr, de ceea-ce sîntem, atunci trebuie să pășim rezoluți și cu pași repezi cătră sublimul nostru ideal, căci numai în modul acesta vom pute obține interesul societății față de școală.

Înainte, dlor colegi!

Illo va, Octomvrie 1899.

Petru Tatucu, inv.

Despre gimnastică.

Disertațiune cetită de Teodor A. Bogdan, învățator în Bistrița, în adunarea filială a Reuniunii inv. gr.-cat. »Mariana«, ținută la 1 Octomvrie 1899 st. n. în comuna Bileag (comit. Bistrița-Năsăud).

(Urmare).

Pedagogul Niemayer zice: »Mișcarea cea mai ordinară, cea mai binefăcătoare și care n'ar trebui neglijată în nici o singură zi — este umbletul, care trebuie făcut mai cu seamă pe dealuri și câmpii, căci esercită și întărește plămânile și contribuie la dezvoltarea și învîrtoșarea corpului, dezvoltînd în același timp cu aceiași ocaziune simțămîntul frumșeții naturii. Pentru a nu fi aceste excursiuni monotoane e recomandat a se ocupa ca d. e. ca colecțiuni de insecte, de plante minerale ș. a. Ori-și-cine se poate convinge despre rezultatele binefăcătoare ale excursiunilor, cari ar trebui ca să se facă cât de dese; căci prin astfel de mișcări, corpul fraget al pruncului câștigă tărie abilitate, vioiciune și elasticitate.

Toate aceste însușiri necesare pruncului să le poată adopta și prin gimnastică, care nu este altceva decât niște mișcări făcute după un sistem oare-care.

Scopul principal ai gimnasticii este *a deprinde pe copii de timpuriu, ca să domineze peste corpul lor.*

Căci știut și îndeajuns vedit este, că o minte sănătoasă poate să fie numai într'un corp sănătos, — avînd în vedere, că »în corp slab mintea e sclav«, — ear' pentru a avè corp virtos, membre sănătoase, minte ageră și deșteaptă, neîncunjurat de lipsă este a ne folosi de toate mijloacele acomodate, între cari în primul loc este gimnastica, a cărei importanță în educațiune nu e numai de a produce efectul de a predomină peste corpul și spiritul seu, fără are o influență în o sferă și mai mare avînd însușirea de a cuprinde esercițiile cari au de țintă dezvoltarea și întărirea corpului.

Importanța gimnasticii a ajuns la stadiul convingerei, că cu gimnastica s'a introdus în școală și disciplina, care este sufletul școlii, ear' pruncii 'și-au câștigat o deosebită plăcere în ținerea ordinii, curățeniei, în viețuirea regulată și armonică.

Prin gimnastică pruncului nu numai că primește o bună educațiune fizică făcîndu-l stăpîn peste sine însuși, însușindu-i cunoașterea de sine, grația, dexteritate și dignitate, — fără ea contribuie și la formarea caracterului, vîrșînd în el cu o neexplicabilă măiestrie simțămînte nobile generoase și morale, precum și tărie, curaj și disciplină — de unde putem trage cu siguranță concludusul, că gimnastica promovează educațiunea peste tot.

Că cel mai eficace mijloc pentru deprinderea și dezvoltarea puterilor trupesti este gimnastica, o au recunoscut și popoarele antice. (Va urma).

Răvașul școlii.

„Foaia Pedagogică“. Apare în Sibiu la 1-a a fiecărei luni în întindere de două coale. Abonamentul: un an 6 coroane, o jumătate an 3 coroane. Pentru România pe an 10 lei. Anul IV. nr. 1 dela 1 Ianuarie are următorul cuprins: Reforma în învățământul din istoria naturală în școlile populare, de Dr. D. P. Barcianu. — Modele de lecțiuni: Avram și Lot, (Lecție din istoria biblică pentru cursul II.), de inv. Ioan Pavel. — Din literatura școlară. — Răspuns la recenziunea dlui Dr. P. Șpan asupra broșurei: Religiuinea în „școala veche“ și în „școala nouă“, de Dr. P. Barbu. — Informațiuni. — Felurimi. — Invitare la abonament. — Corespondență.

Neînțelegere s'a ivit, cum ni-se scrie, în sinul filialei din Alba-Iulia a »Reuniunii învățătorilor rom. gr.-cat.« și îndeosebi în adunarea ținută la Oieșdea, în 18 Nov. Neînțelegerea, cum ni-se vestește, s'a ivit la alegerea subcomitetului. Noi nu ne ocupăm acum mai departe cu ea, dar' îndemnăm pe cei interesați să-și reguleze lucrurile și să saneze răul pe cale oficioasă și în acest scop atragem luarea aminte asupra acestui lucru a comitetului central din Blaj.

CRONICĂ.

Renegat — fără nume. De pe Câmpie se comunică »Telegrafului Român« un cas de adâncă decadentă: Înainte cu vre-o 8 ani a fost numit ca învățător confesional în o comună (nu ni-se spune unde) individul Victor Tolan, fiu de preot și crescut în seminarul archidiecezan de aici. După vre-o 2 ani de serviciu numitul trecând la reformati, fu aplicat ca învățător la școala reformată din aceeași comună. N'a fost destul dela o vreme ca aceasta, ci 'i-s'a cerut să-și maghiarizeze și numele. Nefericitul de Tolan, ca să măgulească pe patronul seu de acolo Gál Gyula, proprietar, și-a luat numele de Gál. Dar' ce se vezi? Și-a dat de belea, căci patronul s'a simțit jignit, și a pretins să-și caute alt nume... Și bietul Tolan, ce era să facă? S'apucă și cere dela ministrul de interne voe să poarte numele clasic de »Tolnai«. Ministrul însă nu 'i-a încuviințat cererea. Așa a rămas — fără nume. Sêrmane Tolane, ești de compătimit!

Leuștean, soldatul român în oastea Burilor, despre care am dat știre, că în urma vitejiei dela Elandslage a fost avansat din partea generalului Joubert la rang de locotenent, în lupta dela Mafeking a fost rănit grav la mâna stângă așa că acum zace în spital. Foile maghiare dând și ele știre despre aceasta, înțoțonează de nou nația maghiară cu pene străine. Dau adevărat sub titlul »Magyar vér a búr szabadsáért« (Sânge maghiar pentru libertatea Burilor). Adevărul e însă, că Leuștean viteazul e Român de baștină din jurul Aradului.

Protopresbiterul Belințului. Sinodul protopresbiteral al tractului Belinț a ales protopresbiter (cu 51 din 64 voturi) pe Dr. Petru Ionescu, profesor de pedagogie în Caransebeș.

Rutenii. Începutul veacului pare a provoca o trăsărire de inimă și la Ruteni. Faptul acesta se constată într'o nouă foaie a Rutenilor, care — culmea ironiei — apare în limba maghiară: »Görög Katholikus Szemle«, în Ungvár. Tendința foii e de a grupa pe Ruteni în jurul societății »Stului Vasile«. În prim-articol autorul constată cum Rutenii greco-catolici sânt părășiți. Se plânge chiar și contra Românilor gr.-catolici, cari ca naționalitate ostensec în interesul lor. Totuși — »la începutul secolului al XX-lea nu desperează.

Provoacă pe Ruteni să se asocieze părăsind indiferentismul de până acum, — cum aflăm din »Unirea«.

Dar' în ce scop să părăsească indiferentismul, pentru a se maghiarisa? Tristă situație, să apelezi la Ruteni, în limba maghiară, ca să nu despereze...

Oficer brutal. Supralocotenentul Iosif Dembicky din garnisoana dela Alba-Iulia, pregătit de bal a dat ordin surugiului reuniunii de consum a oficerilor să prindă caii la trăsură și să-1 ducă la bal. Surugiul știind că există mandat, că numai la ordinul comandantului este permis a pune trăsura la dispoziția oficerilor, a cerut dela Dembicky ordin în scris. La această oficerul a tăiat și ciungărit oribil pe nenorocitul soldat până-ce 'l-a lăsat întins pe podelele grajdului. După aceea s'a dus la bal și 'și-a petrecut până dimineața.

Românii uniți la Roma. »Unirea« scrie: »Vestim cu multă bucurie cetitorilor nostri, că s'au început deja pregătirile pentru organizarea peregrinajului la Roma, mama noastră! Din parte competentă sântem informați, că se lucră din răspuneri spre a face cât mai ieftină și mai înlesnicioasă călătoria aceasta, pentru-ca mulți să poată grăbi la cetatea eternă, unde e leagănul limbei, al neamului și al credinței noastre.

Sinucidere complicată. Martin Kukecz din Zalaegerszeg, necăjit că 'l-a părăsit nevasta, s'a dus în pivniță și s'a spânzurat de grindă. Fiind pivnița scundă, ajungea cu picioarele la pământ. S'a dus deci în odaie după revolver, apoi spânzurându-se de nou s'a împușcat în piept. Slăbit de pierderea sângelui a sucumbat, și astfel ghlțul 'i-s'a strâns în jurul grumazului. Grinda fiind însă puhăvită de timp s'a rupt și prăbușindu-se jos a crepat capul nenorocitului spânzurat și împușcat.

Petreceri ardelenesti în București. În o scrisoare veche mă plângeam de reslățirea Ardelenilor ce trăesc în România, și mai ales în București; de reslățirea ce duce la înstrăinare, la uitarea cu totul a celor de acasă și a necazurilor ce ei le sufer. E o învinuire îndreptățită, dar' care se poate aduce mai ales frunțașilor și studenților, și nu țărânilor, nu celor-ce câștigă pâinea de toate zilele din munca mânilor ca servitori, chelneri și calfe prin cele băcăni. Acestia după localitate se adună, se constituiesc în societăți cu scopul de a ajuta pe cei de acasă: biserica și școala satului lor. Capitalul de lipsă îl adună parte prin cotisații, parte prin aranjări de petreceri, cari totdeauna aduc un bun câștig material. În iarna aceasta seria petrecerilor a început-o societatea »Unirea« a Românilor din Draos, de sub conducerea dlui Elefterescu, organizând la 25 Decembrie o frumoasă petrecere în sala teatrului eforiei spitalelor.

25 Decembrie?! Ce zi potrivită de a aduna la un loc pe fiii pribegiți, ca în focul horei să uite dorul de casă și amarul din străini. Ardelenii nostri sprinteni și vioi de pe la 8 ciasuri până la 11 veniau roiu, roiu, încât spațioasa sală nici nu-i mai cuprindea, — lanțul horei se întinse până sus prin galerie. Cum stam deoparte și priviam deslănțuirea veseliei în toată sinceritatea și puterea ei câmpenească, mi-se părea că nu sânt în București, că nu sânt în sala teatrului eforiei spitalelor, ci peste munți în hora din mijlocul satului. »Brêul«, »Sêrba«, »Învîrtita«, din când în când și câte o polcă, s'au perândat fără încetare până în zori de zi. Comitetul, în frunte cu președintele dl Elefterescu, a ostenit mult pentru reușita acestei petreceri, ce s'a încheiat cu un venit de 1000 franci. Doamnei Elefterescu în semn de stimă 'i-s'a oferit un prea frumos buchet de flori naturale.

În 2 Ianuarie a fost petrecerea aranjată de societatea »Frăția« a Românilor din Cața, de sub conducerea zelosului domn Ignat Mircea, avocat și mare comerciant, ear' la prinderea postului va aranja asemenea o petrecere nou înființată »Societate a Românilor din Mercheașa«.

Astfel se unesc țărâni și muncitorii ardeleni din București și lucrează cu multă râvnă pentru ajutorarea fraților de acasă. — Laudă lor și conducătorilor ce-i luminează. **Saul.**

Comitetul »Reuniunii române de agricultură« a ținut luni ședință. A statorit programul de lucru pe anul 1900, pe care îl vom publica. Se preved prelegeri populare în Seliște, expoziție de vite în Merceurea, curs de altoit în Sebeșel, etc.

Ilustrata Iancu. În curând va apăre o serie de cărți postale ilustrate cu sujete actuale, privitoare la Iancu. Cea dintâiu ilustrată din această serie și care va apăre deja mâne, reprezintă istoricul cimiter dela Tebea (a cărui chip îl dăm azi în foaie).

Într'un splendid peisaj de iarnă, se vede cimiterul, cu crucile sale felurite, vechea biserică și secularul »Goromul lui Horia« sub care se află mormântul lui Iancu. — Și aceste ilustrate costă, ca și cele dela Roma, câte 10 bani una. Suta de exemplare se vinde cu 8 coroane.

Nazariucșii din Curtici au hotărât să scoată o foaie lunară: »Adevărul«. Foaia se va tipări în Arad și va propaga nazarenismul. Redactorii ar fi doi țărâni români, unul din Curtici, altul din Macea. — Câte mirozenii nu se întâmplă în veacul al XX-lea.

Gendarm ucis. În Iclanda-română la Boboteaza ungurească soldatul Simion Szászka fiind acasă în concediu, la joc s'a dat în ceartă și bătaie cu ficiorii din sat. Gendarmii voind să facă ordine au fost atacați de ficiorii și bătuți până-ce unul a rămas mort.

Logodnă. George Comșa, notar în Tâlmăcel, și d-șoara Ana Opris, fiica preotului din Șura-mare, — fidanțați.

† Menotti Garibaldi, al patrulea fiu al renumitului Garibaldi, luptător pentru libertatea italiană, a răposat în Roma. Menotti Garibaldi în răboiul greco-turc din 1896 a luptat pe partea Grecilor cu o legiune a sa proprie. În aceasta legiune fusese și nenorocitul Teodor Câmpeanu, fostul capelan în Prigor.

Postă în Șard. Ministrul de comerț a instituit în Șard (lângă Alba-Iulia) oficiu postal.

La »Reuniunea română de înmormântare din Sibiu« s'au mai înscris: Mihail Bolta, sodal cismar; Ioan Opris, sodal cismar; ved. Eva Stanca n. Stoica; George Poplăcean sen., măiestru măcelar; Ioan Ardelean, cursor de cancelarie; Ioan Pop Reteganul, inv. pens. și red.; Iustina Greavu născ. Popp, Elena Petru Joandrea, Eva Ilie Vintilă, Maria Toma Moldovan, Maria Ilie Stanciu, Maria Ioan Feldiorean n. Vêlc, Nic. Mocean, Maria N. Mocean, Petru Avrigian, Salomie P. Avrigian, Ana Roșca, Silvia Dr. Barcianu n. Olteanu; Nicolae Gogan, ec.; Iosif Rempold, espres; Aurel Paniliu și Demetriu Sêrbu, funcționari de bancă; Ana Vintilă n. Munteanu; Ana Gogan; Elisafeta Rempold născută Marcu; Ana Paniliu; Maria Sêrbu n. Morariu; Susana Maroși.

— Adunarea generală constituantă a acestei reuniuni se va ține în 28 Ianuarie n.

Bună înțelegere. Din *Criș* (comitatul Târnavei-mari) ni-se scriu următoarele: Înainte de aceasta cu patru ani, după răposarea preotului Manta, a venit în mijlocul nostru vrednicul preot Erofteiu *Gheaja*. Poporul a fost în 2 partide, din cari una protivnică dlui preot, dar' totuși dînsul nu s'a arătat necăjit pe partida protivnică și prin înțelepciunea sa, a împăcat poporul, ba ce-i mai mult, chiar din contrarii sei s'au ales epitropi și au reușit foarte bine. Cercețând mai departe starea bisericii, a aflat multe neregularități din anii trecuți și dându-și toată silința, le-a scos toate la iveală și le-a regulat așa, încât astăzi poporul este în bună înțelegere. Poporul cu drag aleargă la sf. biserică, ascultând dulcele vorbe ale preotului. Nu putem trece cu vederea să nu amintim, că Ioan *Barbu*, epitropul al doilea, un om foarte religios, având plăcere a ceti predica, care e dăruită de dînsul sf. biserici, și în conțelegere cu preotul nostru a și cetit-o. După încheierea sfințelor rugăciuni s'a dus din mijlocul poporului, s'a pus în strana cântăreților și prin cetirea sa a pus poporul în uimire.

O voce din Belgia. Marele ziar din Belgia *«L'indépendance Belge»* publică un articol al unui însemnat bărbat politic. Leroy-Beaulieu, care spune că viitorul împărăției noastre (Austro-Ungaria) nu poate fi altul decât *ajungeren la așezarea ei pe temelii naționale*, făcând din ea un fel de *Helveție* (țeara model din Europa, unde 3 popoare cu limbi diferite trăesc foarte bine, fiind dreptul fiecărui limbi deopotrivă cu a celeilalte), în care naționalitățile se aibă teren priincios de dezvoltare, și atunci prin desvoltarea și întărirea lor, a popoarelor singuratică, se întărește și împărăția însăși.

Mulți zic așa. Și noi o spunem de zeci de ani că așa e, dar' ce să-i faci dacă acela, la a cărei ureche se bat toacele, e — surd!

Oare nu l'om face odată să se trezească și să audă?

„Călușeri de pe Câmpie“... adecă dela Gura riului au delectat Vineri personalul tipografiei și redacțiunii noastre prin frumoasele jocuri voinicești *«Călușorul»*, *«Bătuta»* și *«Lunga»*. Este obiceiul, ca în ajunul Anului-Nou grupe de ficiori voiniei de prin sate din jurul Sibiiului, mai ales din Gura riului, să joace prin curțile românești și să poftorească *«An-Nou fericit»*. Astfel s'au abătut și pe la *«Mama Tribuna»* și *«Foia Poporului»* voinicii flăcăi, procurându-i câteva clipe de distracție plăcută și pofindu-i, ca de unde a goliț, Dumnezeu să deie însuțit și înmiit și *«Anul-Nou»* să-i fie frumos și nației de folos.

Amin! Audă-le Dumnezeu graiul și facă să fie Anul-Nou nației de folos.

Potop în Agârbiciu. În ajunul Crăciunului, pe când creștinii se grăbiau să meargă la serviciul divin, riul *Arieș* înecat de o mare cantitate de ghiată, care se adunase la pod în bucăți ca stâncile de mari, a buit peste țermuri și a inundat aproape întreg satul. Partea din jos a comunei numită *«Alsze»* își presenta o înfățișare grozavă; strigăte, țipete se auziau din gura celor-ce se aflau în pragul morței. Fiecare căuta să-și afle scăpare prin podurile caselor, șurilor, grajdurilor, prin pomi etc. unde se suiseră cu copii cu tot, ear vitele mugeau și sberau aflându-se în apă până peste creștet. Timp de o oră a trecut astfel, până-ce oamenii din partea cealaltă a satului au putut să le vină în ajutor cu plutele. Vestmintele însă, bucatele și toate ale casei, s'au prăpădit. Sîntem 200 familii, între cari 80 Români. Tot ce avem ni-se face

nimic: vestmintele, bucatele, ear' casele ni-seprăbușesc vîzînd cu ochii. Astfel triste zile ni-a adus nouă moș Crăciun, care pentru noi n'a fost nici alb, nici negru, ci de apă. — scrie corespondentul în *«Gaz. Trans.»* nr. de Anul-Nou.

Hirotoniri. Clericii absoluți *Amos Frâncu*, numit administrator parochial în Benic, și *Victor Macaveiu*, trimis, în Viena la Augustineum spre a face doctoratul în științele teologice, Sâmbătă au fost hirotoniți preoți din partea Înalt-preasfinției Sale metropolitului *Mihályi*.

Dar bisericesc. Economul din Feneșul-săsesc, Ioan Mage a cumpărat o *«evangelie»* frumoasă cu litere latine costându-i în 12 fl. 50 cr., pe seama bisericii gr-cat. din loc. Pentru fapta-i nobilă, care de sine se laudă, îi aduc mulțumită în numele întregii comune bisericești. Feneșul-săsesc, 8 Ianuarie n.

Ioachim Pop,
învățător.

Moarte pe neașteptate. Un cetitor al foii noastre din comitatul Hunedoarei, cu numele *Alesandru Orbonaș* din *Lăsău* ne scrie, că acolo în 30 Dec. tr. a răposat pe neașteptate un om, în vîrstă de 51 de ani. El era om sărac; în ziua aceea a ucis un purcel și așezînd cărnurile, s'a dus la un vecin, ear' când s'a întors îndărăt, a căzut jos lângă o căpiță de fîn și aici l'a găsit mort ficiorul său.

Tot un asemenea cas s'a întîmplat în comuna *Ceici*, vecină cu *Lăsău*. Anume un om în etate de 30 de ani, faur căsătorit, cu numele *Ambrosie*, în a doua zi de Crăciun seara și-a petrecut neamurile și întorcînd acasă s'a desbrăcat și a mai mâncat ceva, apoi s'a culcat, dar' din acel somn nu s'a mai sculat.

Cununie. *Gregoriu Paliciu*, învățător gr-or. rom. în *Jebel*, se va cununa azi, în 9/21 Ian. a. c. cu d-șoara *Eugenia Lungu*, în biserica din *Vraniiu*.

Calcularea în coroane. La țirgul din Zombor din săptămîna trecută un țeran voia să-și cumpere șubă. Alege una și întreabă de preț. *120 coroane*. Țeranului i-s'a părut prea mult și a promis pe ea *70 fl.* După scurtă țirguală a căpătat-o cu *71 fl.*

Concert. Ni-se scriu următoarele: În comuna noastră *Checia-rom.* (com. Torontal) corul gr-or. rom. a aranjat un concert în seara de 26 Decembrie c. v. 1899 (a doua zi de Crăciun) împreunat cu joc. La concert s'au cântat 5 cântece și s'a dat piesa teatrală *«Idil la țeară»*, de M. Baiulescu.

Între pauze s'au jucat jocurile naționale: *«Călușorul»* și *«Bătuta»*, apoi a urmat până în zori de ziuă jocul. Cântările precum și teatrul au succes peste așteptare. Publicul a fost foarte numeros și totodată foarte mulțumit cu concertul ce l-au predat bravii noștri cořiști. Laudă se cuvine învățătorului și conducătorului nostru *Ioan Rațiu*, carele își dă multă osteneală pentru înaintarea poporului nostru. Întratele acestei petreceri au fost de tot 107 fl. v. a., la care sumă avem suprasolviri dela dl părinte *Gavriil Selejianu*, paroch local 1 fl., dela dl *Ioța Itineanțu* 30 cr., dela dl *Miloșavu* 30 cr., pentru-ce primească sincerile noastre mulțumiri.

Checia-rom., la 2 Ianuarie c. v. 1900.

Pantelie Bugariel,
econom și corist.

La «Reuniunea română de înmormântare din Sibiiu», a cărei adunare

generală constituantă este convocată pe 28 Ianuarie n., s'au mai înscris: *Ilie Dopp*, inginer de comasație; *Maria Sborai*, *Ioan Joandrea*, epitrop; *Eva Joandrea* n. Mohan, și vîd. *Sofia Poparad* n. Stoia.

Din Broșteni ni-se vestește, că tinerimea de acolo și-a întemeiat o societate de cântări, ocupându-se cu cântări și cetit. Înainte, harnică tinerime,

Petrecere populară s'a aranjat în *Măgărei*, pentru fondul școalei române gr-or. de acolo, de cătră comitetul parochial și dl învățător *I. Trifu*. Înainte de joc a fost producție bine reușită. În nrul viitor vom publica raport mai lung.

Țigani în Europa. Dr. *Eugen Gallovich* în studiul seu asupra chestiunii țigănești publică date statistice despre toți Țigani din lume, al căror număr e evaluat la două milioane. Dintre acestia se vin pe Europa 800.000, și anume: *Austria* 16.000, *Bosnia-Herțegovina* 18.000, *Bulgaria* și *Rumelia* 50.000, *Britania* 12.000, *Danemarca* și *Olanda* 6000, *Francia* 2000, *Germania* 2000, *Grecia* 10.000, *Insulele europene* 15.000, *Italia* 32.000, *Muntenegru* 500, *Polonia* 15.000, *România* 250.000, *Rusia* 58.000, *Serbia* 34.000, *Spania* 40.000, *Svedia-Norvegia* 1500, *Ungaria* 150.000, *Turcia* 67.000. Mai mulți sînt deci în România, după care urmează Ungaria.

Băiat opărit. În comuna *Eötvösd* de lângă *Buziaș* un băiețel de doi ani rîsturnînd căldarea cu apă ferbinte s'a opărit de tot. După chinuri de câteva ore băiețelul a murit.

Avis. De oare-ce mulți dintre cei ce stau în fruntea Reuniunilor de cânt și de musică și a corurilor de țerani nici până azi nu și-au luat osteneala a-mi trimite datele statistice despre acele coruri, imi iau voe a-i ruga pe această cale din nou, să binevoiască a-mi trimite aceste date până cel mult în 31 Ianuarie st. v. 1900.

Cine știe indetul aprecia scopul bun, ce urmăresc cu edarea acestui anuar și dorește, ca și reuniunea sau corul de sub conducerea sa să fie înregistrat în el, să binevoiască a-mi trimite datele necesare până la terminul mai sus indicat, de oare-ce după acest termin voiu începe tipărirea anuarului, omițînd simplu și nefăcînd nici o amintire despre existența corurilor, delacari n'am primit aceste date.

La compunerea datelor statistice servească spre orientare apelul meu publicat în ziarele române din anul 1899 (*«Gazeta Transilvaniei»* nr. 75, *«Tribuna»* nr. 80, *«Foia Poporului»* nr. 17, *«Tribuna Poporului»* nr. 80, *«Foia diecesană»* nr. 16) — cu adaosul, că datele referitoare la activitatea corului să se estindă și pe anul 1899.

Deasemenea rog pe domni cari mi-au trimis deja datele statistice, să binevoiască a-mi arăta activitatea și eventualele schimbări în organismul corului în anul 1899.

Sibiiu, în 4/16 Ianuarie 1900.

Timoteiu Popovici,
profesor de musică la seminarul rom.

Un ostaș de pe timpul lui Napoleon. La 1 Decembrie a răposat în America în *Chippewa* un anume *Carol Beyer* în etate de 106 ani. Beyer s'a născut la 20 Nov. 1793 în Prusia-vestică, abia de 20 ani a intrat la oaste și a luptat sub comanda lui *Blücher* în contra lui *Napoleon* în luptele din 1813 și 1815. La 1856 a emigrat în America.

Se caută muncitor. La notariatul din Utvin (I. Timișoara) se caută pe timp de trei luni un muncitor onest, care să se priceapă și la lucrările de cadastru. Retribuțiune trei coroane la zi.

„Regulament de serviciu“. Ca editura a autorului a apărut în tipografia „Tribunei“ o broșură de 8 coale în format 8° mic, intitulată „Regulament de serviciu, I și III. parte, pentru șargi ale armatei comune ces. și reg. și ale honvezimei reg. ung.“, compus de *Demetriu Bardoși*, prim-locotenent ces. și reg. în regimentul de infanterie nr. 37. — O cârtică de bun folos pentru soldați și suboficieri, cum și pentru civilii cari se interesează de serviciul militar.

Pățanie. Nu e pățanie născocită, ci aievea întâmplată. Din *Anina* ni-se scrie, că birtașul de acolo, *Schistek*, Ceh de nație, a pus cuptor în grajdul viteilor, ca vacile să dea mai mult lapte, dar' au făcut foc mare și s'a aprins grajdul. De abia a scăpat vaca cu lapte.

„Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ invită la concertul împreună cu teatru și joc, ce se va aranja Sâmbătă, în 27 Ianuarie n. 1900, în sala cea mare dela „Gesellschaftshaus“. Cântările se eșecută sub conucerea dlui *Candid Popa*, învățător la școala de aplicație a seminarului „Andreian“. O parte a eventualei venit curat este destinată fondului văduvelor și orfanilor meseriașilor români din Sibiu, lipsiți de mijloace. Începutul la 7^{1/2} ore seara. Prețul de intrare: de familie (ă 3 persoane) 3 coroane 60 bani, pentru domni 2 coroane, (membrii Reuniunii 1 coroană 60 bani), pentru dame 1 coroană 10 bani. Suprasolviri benevole se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. Bilete de intrare — seara la cassă.

Program: I. Concert. 1. „Sunt Român“, cor mixt de *W. Humpel*. — 2. „Trecui valea“, cor mixt de *I. Murășanu*. — 3. a) „Copiliță din Bănat“, b) „Toaca“, cor bărbătesc de *.*. — 4. „Serenadă“, cor bărbătesc de *T. de Flondor*, cu solo bariton, eșecutat de *dl G. Poponea*. — 5. „La o tinără fată“, cor mixt de *.*. — 6. a) „Foaie verde pup de crin“, b) „Anghelușă“, cor mixt de *T. Popovici*. — II. Teatru. 1. „Plăieșii dela Baia“, comedie în un act, de *N. A. Bogdan*. Persoanele: *Nistor Foaielată*, plăieș bătrân, 70 ani: *dl Demetriu Axente*; *Luca Peliniță*, deasemenea 75 ani: *dl Ioan Bologa*; *Mitru Cioară*, roșior, nepot lui *Foaielată*: *dl N. Bratu*; *Gafița*, nepoata lui *Peliniță*: *d-șoara Evelina Luca*. — 2. „Tovarășii nedespărțiți“ sau „Sfântul Dumitru“, comedie în versuri în un act, de *Carol Scrob*. Persoanele: *Sfântul Dumitru*: *dl Demetriu Axente*; *Poetul*: *dl Victor Griguța*. *Oficerul*: *dl Nicolau Stoica*. *Musicanțul*: *dl Ioan Pamfilie*. *Actorul*: *dl I. Irimie*. *Bancherul*: *dl Valeriu Grindeanu*. *Gloria*: *d-șoara Maria Costea*. *Sărăcă*: *d-șoara Elena Baci*. *Iarna*: *d-șoara Eugenia Calborian*. — 3. „O jaloabă în atmosferă“, comedie astra-amoroasă de *N. A. Bogdan*. Persoanele: *dl Soare*: *.*. *D-șoara Lună-plină*: *.*.

Meserași români din Alba-Iulia vor da o producțiune teatrală împreună cu joc, Joi, în 25 Ianuarie st. n. 1900, în sala „hotelului Elisabet“. Venitul curat este destinat pentru recușite și îmbrăcăminte copiilor săraci, dela ambele școale române din Alba-Iulia. Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare: de persoană locul I. 2 coroane, locul al II. 1 coroană și 60 fileri, locul al III. 1 cor. 20 bani, galerie 80 bani. *Florian Rusan*, președinte; *Ionu Pampu* și *Nicolau Meșan*, vicepreședinți; *Ioan Anghel*, *cassar*; *Iuliu Roșca*, controlor. Se va da piesa: „Strada răsbunării“, dramă în 2 acte, după care va urma jocul.

DIN LUME.

Răsboiul în Africa-de-mează-zi

Știri despre lupte noue, mai mari n'au sosit săptămâna aceasta din Africa. Se vestește însă, că la riul *Tugela* s'ar fi început atacurile. Acest riu e în *Natal* și aici stau față în față, despărțite prin riu, puterile cele mai însemnate ale *Burilor* și *Englezilor*. Englezii vreau să treacă riu, dar' aceasta e greu, căci dincolo stau *Burii* cu tunuri pe dealuri și scutiți în șanțuri.

Aici va fi în curând deci o luptă hotărâtoare.

Din toată lumea.

În 10 l. c. a fost inaugurat în *Stettin* vaporul accelerat *Deutschland*, pentru linia *Hamburg-America*. A fost de față și împăratul *Wilhelm*. Nașul năii, contele *Bülou* a rostit un discurs, în care a accentuat, că *Germania* e de mult și putere maritimă și trebuie să fie puternică pe mare, ca se poată concura cu celelalte puteri.

În *Varșovia* s'a descoperit zilele trecute un complot contra *Rusiei* și a *Țarului*. Au fost arestați 40 de lucrători poloni și escortați la *Siberia*.

Legătura politică dintre *China* și *Japonia* se ilustrează prin faptul, că *Japonia* a oferit *Chinei* să deschidă în *Peking* o academie militară, în care să predea instrucția oficeri japonezi. Guvernul *Chinei* încă n'a dat răspuns, dar' probabil va accepta proiectul.

De pe la noi.

— Dela raportorii nostri. —

Oradea mare, 29 Decemvrie v. — La inițiativa reverendisimului domn protopresbiter *Toma Păcală* și a dlui avocat *N. Zigre*, președintele comitetului parochial gr.-or. român din *Oradea-mare*, s'au întreprins 5 colecte între credincioșii de aici cu scop de a se îmbrăca școlarii săraci și lipsiți de haine la sărbătorile *Crăciunului* din anul acesta. Actul împărțirii s'a întâmplat în școala rom. gr.-or. din loc prin rev. domn protopresbiter *Toma Păcală*, *dl Iosif V. Papp*, episcop-primar și *dl Petru Pantea* neguțător. Aceasta a făcut o adâncă impresiune asupra școlarilor.

La frumoasa și pătrunzătoarea vorbire a rev. domn protopresbiter a răspuns un școlar, mulțumind atât rever. domn protopresbiter pentru interesul ce-l arată față de școlarii săraci și lipsiți; cât și tuturor marinimoșilor dăruitori, după aceea a vorbit *dl P. Pantea*, îndemnând tinerimea școlară la iubirea limbei și școalei române și la iubirea bisericeii străbune.

Dee cerul ca acest duh frățesc filantropic să se lățească tot mai mult și mai adânc în societatea românească.

Nicolau Fîru,
învățător.

Feneșul-săseșc, 8 Ianuarie n. — În 7 l. c. pe la 3 ore după amiază a ars șura și grajdul parochial. Nu se știe nimic, că din ce s'a aprins. Afară de grajd și șură a ars carul, căruța, mașina de îmblătit și trierul preotesei văduve.

În 6 l. c., adevă în ziua de *Crăciun* încă a fost o spaimă mare în comuna aceasta. Ploând în noaptea de 5 Ianuarie. Someșul s'a umflat. La iazul morei s'a strîns zai mult, încât apa s'a făcut altă alvie năvălind prin comună; dela 4 ore dimineața până cătră 9 ore a tot crescut apa prin comună, intrând prin multe case și producând spaimă mare. Cătră 10 ore apoi s'a tras apa, fiind zaiul împrăștiat de oameni.

„Chimn“.

POSTA REDACȚIEI

Săscanul. Poesia: „În timpuri de glorie“ e slabă, nu se publică. Poesiile populare se vor publica.

I. B. în Sibiu. „Sasul păcălit“ nu se poate publica. E jignitoare pentru Român. Trimite de acele, în cari Românul nu e prezentat, ca în cea trimisă. De altcum poștește la noi în redacție.

I. C. în Broșteni. Ne pare rău, dar' nu putem împlini cererea. Tocmai societățile sînt chemate a sprigini foile, abo-nându-le.

I. J. în Zerv. Pentru acum sosită prea târziu. Vom folosi-o de alte-dăți. Mulțumite!

P. D. în Bania. Dacă ai reclamat prezentul, cel-ce l'a primit încă trebuie să afe. — La espoșiția din *Paris* numai prin guvern poți trimite ceva. — Monografia, dacă va fi bună, o putem publica și noi sau altă foaie. — Întrebarea cu „pajera“ nu o înțelegem.

Abonent în Șidiștel. Este în românește, ediția oficială, la librăria *Ráth Mor* în *Budapesta*.

I. C., inv. în Ib. Vezi răspunsul de mai sus.

P. G. în Bulzești. Fără taxă nu putem publica, căci trebuie să plătim timbru. Taxa este: odată publicat anunțul (ca inserat) 2 coroane, de trei-ori 4 coroane 80 bani.

Ocolişul-mare. Pentru cele 20 căl. ai să trimiți 7 coroane 20 bani (scăzământ 10%). Cele cerute se trimit, te rog însă a nu întârzia mult.

Abonentului nr. 3481. Fă cum scrii, că e bine. Dacă vei ave adevărîță dela protopretor, cere rezultat dela direcție și apoi contra aceleia fă recurs. De altcum poate că ar fi mai bine să plătești unui avocat să-ți umble în rînd; poate mai curînd ai ajunge la rezultat.

Pentu redacție și editură responsabil: **Andrei Balteș.**
Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: **Iosif Marschall.**

Avis.

Se caută un comerciant român, pentru a ocupa unica boltă din comuna *Veștem*, situată în mijlocul comunei. Această localitate are și dreptul de vînzare de beuturi. [5] 1—2

Se poate ocupa cu 1 Aprilie a. c.

Detailuri la subscrisul proprietar.

Ioan G. Bozdocu,
u. p. *Veștem*.

Un învățăcel

se primește imediat la **Petru Moga,**
franzelar [4] 2—2
în *Sibiu*, str. *Cisnădiei* 44.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe de-aferă se nu confundă cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panțerate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserici și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

[8] 27-

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.

CAMPBOR-EIS

Medicament probat de casă în contra roșetei la față, la mâni și în contra gădiliturii uscate. Prețul unei doze 80 bani (40 cr.)

Espedare zilnică cu posta.

(de Chesebrough, Manufacturing Co., in New-York).

Deposit: În apoteca lui CAROL MÜLLER în SIBIU, Piața mare nr. 10, în palatul Br. Brukenthal.

[58] 9-20

JULIUS ERÖS,

firmă înprotocolată la tribunalul comercial r. u.

MAGAZIN

de oroloage, juvele, tot felul de articole de aur și argint.

Oroloj de buzunar remontoir-nichel	dela 5.— până 12 C.
Oroloj de buzunar remontoir-argint	> 9.— > 20 >
Oroloj de buzunar remontoir veritabil argint-tula, cu părți de aur	> 18.— > 30 >
Oroloaje pentru dame din aur, veritabil de Genf	> 24.— > 70 >
Oroloaje pentru domni d'n aur, veritabil de Genf	> 40.— > 160 >
Deșteptător de nichel, marcă fină	> 4.— > 6 >
Oroloaje cu pendul franc., cu resare, în cutii frumoase	> 10.— > 30 >
Oroloaje cu pendul vineză cu ponduri	> 28.— > 70 >
Oroloaje de părete, diferite modele	> 4.— > 30 >
Lanțuri de gât pentru dame, de aur	> 12.— > 40 >
Lanțuri de oroloaje pentru dame, de aur	> 18.— > 60 >

Lanțuri de oroloaje pentru d-ni, de aur	dela 40.— până 140 C.
Inele de aur de tot felul	> 4.— > 48 >
Inele de aur cu diamant veritabil	> 12.— > 52 >
Inele de aur cu briliant veritabil	> 24.— > 300 >
Inele de aur cu briliant imitat	> 7.— > 12 >
Cercei de aur de tot felul	> 4.— > 12 >
Cercei de aur cu diamant veritabil	> 13.— > 80 >
Cercei de aur cu briliant veritabil	> 46.— > 500 >
Cercei de aur cu briliant imitat	> 7.— > 12 >
Brățare de aur de tot felul	> 20.— > 40 >
Broșe de aur de tot felul	> 12.— > 40 >
Lanțuri de oreloj și de gât din argint	> 2.— > 8 >
Cercei și inele de argint	> 1.60 > 4 >
Brățare și broșe de argint	> 1.60 > 10 >

Juvere de tot felul dela 15 or. (preț de facon) până la 15 fl., precum și amulete, ju-ju-uri, lanțuri, brățare, medalii broșe, ace de cravată, tabachiere și țigătoare de țigarete, tacâmuri, chibritelnițe, sugarete, nasturi de manșete etc.

Fiecare obiect de aur sau de argint e examinat și probat din oficiu și pe fiecare bucată se poate vedea exact proba oficioasă (marca oficioasă); eu garantez în scris pe doi ani pentru mersul bun al oroloajelor mele. Toate comenzile le efectueșc îndelată, pe lângă rambursă sau trimitere anticipativă a prețului, cu îngrijire.

Reparaturi de tot soiul se execută bine și conștientios.

Rugându-mă pentru numeroase binevoitoare comande, semnez cu deosebită stimă

JULIUS ERÖS,

Strada Cisnădiei 3. Sibiu. Strada Cisnădiei 3.

(Edificiul > Transilvania <).